



# «ՄՈՒՍԹԱՔՊԱԼ» ԿԱՅԱՆԸ ԵՆԹԱՐԿՈՒԵՑԱԻ ԽԱՓԱՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱՐԱՐՔԻ ՄԸ...

Շարունակուած Ա. Էջէն

պանի, Ղարթաւ, Խուրի, Անուար Խալիլ, նախկին երեսփոխան Պահաէտտին Այթանի, Լիբանանի մէջ Սէուտական Արաբիոյ դեսպան Ֆուատ Սաւէք Միւֆթի, Լիբանանի մէջ տեղեկատուութեան պատասխանատու ՄԱԿի ներկայացուցիչ Նաժիպ Ֆարաժի, տեղեկատուութեան ազգային խորհուրդի նախագահ Ապտիլ Հատի Մահֆուզ, Պէյրութի քաղաքապետ Ապտիլ Մէնէմ Արիս, Տեղեկատուութեան Ազգային Գործակալութեան տնօրէն Խալիլ Խուրի, Ղովմի Կուսակցութեան նախագահ Ժըպարան Արաժի, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ լրագրողներ եւ այլ անձնատուութիւններ:

Աւելի ուշ, արարքը դատաւարտեցին նաեւ խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պըրրի, նախկին նախագահ Ամին Ժեմալէլ, հանրօգուտ շինութեան եւ փոխադրութեան հարցերու նախարար Նեժիպ Միքաթի, հանրապետութեան միւֆթի շէյխ Մոհամէտ Ռաշիտ Քապպանի, շիիններու գերագոյն խորհուրդի փոխ նախագահ միւֆթի Ապտիլ Էմիր Քարպալան, նախկին վարչապետ Սելիմ Հըս, Ընկերակար Յառաջդիմական Կուսակցութեան ղեկավար, երեսփոխան Ուալիտ Ժոնաթաթ, երեսփոխաններ Էմիլ Էմիլ Լահուտ, Ահմէտ Քաթաթ, Ալի Խալիլ, «Թրիփոլի Խմբաւորում» երեսփոխանական պրոք, Ժիհատ Սամատ, Մըսպահ Ահտապ, Մոհաէն Տալլուլ,

Ուաժիի Պարիսի, Ալաէտտին Թրո, Նաամ Քալա Ապի Նաւըր, Քալա Մուաուատ, Ապտիլ Լաթիֆ Չէյն, Մոհամէտ Հաժար, Մարուան Ֆարէս, Ապպա Վաշէմ, Նատէր Սըքքար, Մոհամէտ Ապտիլ Համիտ Պայտուն, Քաթէմ Հաշէմ, Ժամալ Խամալիլ, Մոհամէտ Եահիա, Քարիմ Ռասի, Պաթէմ Եամնուր, Թալալ Մըրապի, Նապէմ Խուրի, Ֆարէս Սալիտ, Մոհամէտ Ռաստ, Նեպիլ Լահուտ, նախկին երեսփոխաններ Թամմա Սալամ, Օմար Միքաթի, ինչպէս նաեւ նախագահ Վոր. Էմիլ Լահուտի տեղեկատուութեան



սենտիքայի նախագահ Մըլիէմ Քարամի եւ լրագրողներու սենտիքայի նախագահ Մոհամէտ Պալապէթի, եւ ներկայութեամբ բոլոր ցուցարարներուն, տեղի ունեցաւ հանդիպում մը, որուն ընթացքին շեշտուեցաւ, որ «Մուսթաքալ» կայանի խորհուրդի նախագահ Նատիմ Մուսլայի փակման խօսքով: Մուսլայ ներքին գործոց նախարարին պահանջեց անմիջապէս հարկ եղած հետաքննութիւնները կատարել՝ յայտնաբերելու համար յանցագործները:

«Կը դատաւարտուական առաջնակարգ ցանկ, որ այս արարքը թիրախ կը դարձնէ տեղեկատուութեան ղեկավար, երեսփոխան Ուալիտ Ժոնաթաթ, երեսփոխաններ Էմիլ Էմիլ Լահուտ, Ահմէտ Քաթաթ, Ալի Խալիլ, «Թրիփոլի Խմբաւորում» երեսփոխանական պրոք, Ժիհատ Սամատ, Մըսպահ Ահտապ, Մոհաէն Տալլուլ,

լիբանանեան կայունութիւնը եւ ազգային միասնականութիւնը հարուածող որեւէ Մոհամէտ Պալապէթի, եւ ներկայութեամբ բոլոր ցուցարարներուն, տեղի ունեցաւ հանդիպում մը, որուն ընթացքին շեշտուեցաւ, որ «Մուսթաքալ» կայանի խորհուրդի նախագահ Նատիմ Մուսլայի փակման խօսքով: Մուսլայ ներքին գործոց նախարարին պահանջեց անմիջապէս հարկ եղած հետաքննութիւնները կատարել՝ յայտնաբերելու համար յանցագործները:

«Կը դատաւարտուական առաջնակարգ ցանկ, որ այս արարքը եւ պայն կը նկատենք արարք մը, որ յարձակում է անբողջ լիբանանեան տեղեկատուութեան անձնատուութիւնները, այլ նաեւ բոլոր քաւտիքները, որովհետեւ գործողութիւնը իր իսկութեան մէջ թիրախ կը դարձնէ տեղեկատուութեան պատուութիւնը, որ երկրին հիմերէն մէկն է:

## ՃԻՆԵՇԵՆ ՅԻՇԱՏԱԿԻ ԶԵՌՆԱՐԿ

### ԱՍԱՌՆԱՅԻՆ ԽԱՂԱԿԱՅՐ՝ ԱՇԽԱՏՈՂ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ԶԱՒԱԿՆԵՐՈՒՆ ԸՍՍԱՐ

Հիմնարկի Մանկամտուի Ծախսաճանութեամբ կազմակերպուած է ամառային խաղաղարի յատուկ ծրագիր մը Ազգ. Զառանցիկ Մանկանց վարժարանի շրջապատէն ներս, Հիմնարկի, 3 Յուլիտէ Ուրբաթ, 29 Օգոստոս 2003: Ծրագիրը պիտի ընդգրկէ խաղեր, պտոյտներ, մաւե լեզուական եւ թուաբանական տարրական գիտելիքներ ու ընդհանուր զարգացման մոդուլներ: Ամառային այս ծրագիրին կրնան մասնակցիլ 3էն 10 տարեկան երկսեռ մանուկներ, որոնց մայրերը կ'աշխատին:

Ժամը 8:00էն կ'ստիւն էր ժամը 2:30: Արձանագրութեանց համար անձամբ մերկայանալ, ձմիւրեան Մանկամտու, Նոր Մարաշ, 23էն 27 Յուլիտ 2003, կ'ստուան ժամը 12:00էն կ'ստիւն էր ժամը 2:00:

## ՄԱՀԱԶԴ

Տիկին Թերէզ Գասարճեան  
Տէր եւ տիկին Վահէ Գասարճեան եւ զաւակունք  
Տէր եւ տիկին Քարմէլ Եւ Ալին Տը Ֆորթի եւ զաւակունք  
Տէր եւ տիկին Յարութիւն Գասարճեան եւ զաւակունք  
Օր. Սիրաբիբի Գասարճեան  
Տէր եւ տիկին Արա Գասարճեան եւ զաւակունք  
Տէր եւ տիկին Պարգեւ Խանճեան եւ զաւակունք  
Եւ Համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց ամուսնոյն, հօր, եղբոր եւ հարազատին՝

## ԿԱՐՈՒԺԱՆ ԳԱՍԱՐՃԵԱՆԻ

մահը, որ պատահեցաւ Հինգշաբթի, 12 Յունիս 2003ին, Մոնթրէալի մէջ, Բանատա:  
Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը պիտի կատարուի Մոնթրէալի մէջ:  
● Ներկայ ընդունիլ իբրեւ մահագր:

## ՄԱՀԱԶԴ

Արժ. Տ. Մետրոպոլիտան Երէնցիկին Այտա Քէրքէզեան եւ զաւակունք  
Տէր եւ տիկին Կարօ եւ Ժուն Աճէմեան եւ զաւակունք  
Տէր եւ տիկին Պետրոս եւ Շաքէ Գասպարեան եւ զաւակունք  
Տիկին Վարդուհի Անճառնի եւ զաւակունք  
Տէր եւ տիկին Արսէն Տէր Արսէնեան  
Տիկին Մայտա Տէր Արսէնեան եւ զաւակունք  
Եւ Համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց մօր, զօրանչին, մեծ մօր, քրոջ եւ հարազատին՝

## ՍԻՐՎԱՐԴ ԱՃԵՄԵԱՆԻ (ՕՏԵԱՒ՝ Նիկոսիա, 1924ի՛՛)

մահը, որ պատահեցաւ Կիրակի, 8 Յունիս 2003ին, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:  
Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը կատարուեցաւ, Չորեքշաբթի, 11 Յունիս, կէսօրէ ետք ժամը 3:00ին, Նիկոսիոյ (Կիպրոս) Ա. Աստուածածին եկեղեցոյ մէջ, ուրիշ Հանգուցեային մարմինը փոխադրուեցաւ Նիկոսիոյ Հայոց Ազգային գերեզմանատունը:  
● Ներկայ ընդունիլ իբրեւ մահագր:  
● Ցաւակցութիւնները կ'ընդունուին Ս. Յակոբեկեղեցոյ «Տիրան Պապիկեան» սրահին մէջ, Երկուշաբթի 15, Երեքշաբթի 16, Չորեքշաբթի 17 Յունիս, առաւօտեան ժամը 10:00էն երեկոյեան ժամը 8:00:  
● Փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւնները՝ Ա. Յակոբեկեղեցոյ Աղբատախնամ Մարմինին:

## ԿՈՒՉՈՒԻ

● Անթիլիասի շրջանին մէջ, հազուատի վաճառատուն մը կարիք ունի գործաւորակի մը: Դիմել՝ հեռ. 04-523926 եւ 04-713039:

**Orientplus**  
KIBBAZ TRAVEL & TOURS  
Touch New Worlds

**Jarna**  
\$319

3 days - Direct Charter Flight  
Every Tuesday starting from 8 July

Other Destinations  
Boat Trip to Cyprus 3 Days  
Cyprus & Greece  
\$190 \$425

BOOK THIS WEEK AND GET 15% DISCOUNT  
ASK FOR OUR FREE CREDIT FACILITIES

01.900598, 901598  
03.258336, 256254  
www.orientplus.com

**RENT A BIKE**  
GUARANTEED

**CYCLESPORT**  
since 1932

1- THE BICYCLE SHOP  
- Quality Bikes  
- Mountain Bikes  
- Racing Bikes  
- Bike carrier  
- Accessories

2- RENT A BIKE  
- All size quality bikes  
- Bike carriers for all cars  
- free bike carrier for 2 bikes rented

3- CREDIT FACILITIES

4- SERVICES  
- Repair & maintenance  
- Spare parts

5- Rent Bikes  
- Open from 9AM-10PM  
- even on sundays

6- FAST DELIVERY TO ANY DESTINATION

Bicycles Rent Price List

1 Hour	4.000LL
1 1/2 Hour	5.000LL
2 Hour	7.000LL
3 Hour	10.000LL
Full Day	15.000LL
1 Month	40.000LL

Souran Karjane & Sons Ltd.  
605/607, main road, Ising Pigeon,  
Tel: 01/660792  
Nahr Marj, 01/661777  
Tel of 6th Highway, 04/713344  
Nouron, 04/660792  
605, Bnry, Sidon  
E-mail: CYCLESPO@CYPRUS.NET.LB

**ԹՐԻՓՈԼԻ ՄԵՉ**

**ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՍՐԲԱԶԱՆԸ ՏԵՍԱԿՅԵՑԱԻ ԹՐԻՓՈԼԻԻ ՄԻԻՖՈԻ ՇԵՅԽ ԹԱՅԱ ՍԱՊՈՒՆԵՐԻ ԴԵՏ**

Թրիփոլիի միւֆթի շէյխ Թահա Սապունճի Թրիփոլիի իր բնակարանին մէջ ընդունեց Լիբանանի Հայոց թեմի առաջնորդ Գեղամ եպս. Խաչերեանը:

Ընթացիկ այս այցելութեան ընթացքին քննարկուեցան ներլիբանանեան բեմը յուլոյ հարցեր, ինչպէս նաեւ հոգեւորական եւ ընկերային խնդիրներ: Քննարկուած են նաեւ ընդհանրապէս շրջանին մէջ քրիստոնէութեան առնչուող հարցեր:

Տեսակցութենէն ետք շէյխ Սապունճի ըսաւ, թէ այս հանդիպումը կ'իյնայ հոգեւորական տարբեր ընտանիքներու միջեւ յարաբերութեանց ծիրէն ներս, ինչ որ կ'ամրապնդէ ազգային ներքին միասնականութիւնը: Սապունճի յայտնեց նաեւ, որ քննարկուած են շրջանային հարցեր, յատկապէս պաղեստինեան նորագոյն իրադարձութեանց յոյսին տակ:

Իր կարգին, առաջնորդ սրբապանը ըսաւ, որ այս եղբայրական այցելութիւնը կու տանք այն անձնատուութեան, զոր կը համարենք լիբանանեան ազգային թէ հոգեւորական կեանքի տիրական դէմքերէն մէկը: Թրիփոլիի հարցումի մը պատասխանելով սրբապանը ըսաւ, թէ Լիբանանի նախապէս փաստած է իր միասնականութիւնը եւ այսօր ալ պիտի մնայ այդպէս:

**ՄԻՆԻՈՐԱՅԻ Կ'ԱՐԳԻԼՈՒԻ ՄԻԱՅԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ ՄՈՒՏԵՐ**

Ելեւմուտքի նախարար Ֆուատ Մինորա շարաթափեր շին հաղորդեց, որ ամերիկեան պաշտօնական որոշումով մը արգիլուած է իր մուտքը Միացեալ Նահանգներու Մինիորա այս որոշումը իմացած է Լիբանանի մէջ Մ. Նահանգներու դեսպան Վինսընթ Պէթլէն:

Այս որոշումին հիմնական պատճառն է 2000 թուականին Մինիորայի կատարած նիւթական օժանդակութիւնը՝ Հըզպալլայի հոգեւոր պետ Մոհամէտ Հիւսէյն Ֆատալլայի հիմնած իսլամական բարեփոխական մէկ հաստատութեան:

**ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ**

Ազգային Իշխանութեան Քաղաքական Ժողովը կարիք ունի Ազգային Առաջնորդարանի նոր դիւանապետի մը:

Թեկնածուներ պարտի լրացնել հետեւեալ պայմանները:

- 1- Տիրապետ հայերէն եւ արաբերէն լեզուներուն եւ ծանօթ ըլլայ անգլերէնի եւ ֆրանսերէնի:
- 2- Ունենայ համալսարանական նուազագոյնը MBA կամ համազօր վկայական:
- 3- Ընուն ըլլայ արդի վարչագիտութեան եւ փոխ յարաբերութեան ուսմունքի գիտելիքներուն:
- 4- Ծանօթ ըլլայ տնտեսագիտութեան:
- 5- Ունենայ լուրջ փորձառութիւն՝ վերոնշեալ մարգերուն մէջ:

Թեկնածուները կը պահանջուի՝ Ներկայացնել իր կենսագրականը (CV)՝ հետեւեալ հասցեին՝

- Ազգային Առաջնորդարան, Պուրճ Ըմունտ, Արաքս փողոց
- կամ e-mail: azkayin@inco.com.lb
- Fax: 01-258305

ԴԻՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

galerie

**PIERROT**

Specialiste de Meubles D'enfants de 0 à 20 ans

galerie

**PIERROT**

Liste de Naissance et de Bâpteme

Autostrade Jal-el-Dib - Tel : 04 / 713233 - 03 / 701607

# ԻՐԱՔԻ ՄԷՋ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՔ ԿԸ ԴԻՄԵՆ «ԱՆԱՊԱՏԻ ԿԱՐԻՃ» ՆՈՐ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՆ

Իրաքը գրաւող ամերիկեան ուժերը շարաքաղութային թափ տուին Սատտամ Հիւսէյնի հաւատարիմ մնացող պիւնտայններուն դէմ արշաւին, որ անցնող շաբթուան մէջ աւելի քան 113 Կոն խլած էր: Ամերիկեան ուժերը ձեռնարկած են նոր գործողութեան մը՝ «Անապատի կարիճ», վերջնականապէս ճշմարտութիւնը հաստատելու համար ընդհատ ուժերը, որոնք հիւսիսային շրջանները տարածուած են: Գործողութիւնը սկսած է Եւրֆաթ գիշեր:



Խօսելով անցնող շաբթուան ընթացքին կատարուած գործողութեան մասին, ամերիկացի պիւնտայնական մը յայտնեց, որ Կոնէրու եւ վիրաւորներու կողքին ամերիկեան ուժերը ձեռնարկած են մտատուրայէ 400 իրաքցիներ, ինչպէս նաեւ՝ բռնագրաւուած են մեծ քանակութեամբ պէնք:

Ամերիկեան ուժերը տակաւին կը սպասեն նաեւ, որ իրաքցիները յանձնեն պէնքերը: Ձէնքերը յանձնելու պայմանաւճարը արարուած էր: Հապի քանի մը հարիւր իրաքցիներ ցարդ յանձնած են պէնքերը:

Սատտամ Հիւսէյնի տապալումէն ի վեր, ամերիկեան ուժերու նախն ուժերը կը փորձեն հակազդիւրի տակ առնել ապահովութիւնը, որ ցարդ կայուն է: Իրաքի մէջ ՄԱԿի լատին պատուիրակ Սերժիո Վիելա Տէ Մելոյ՝ իրաքցի քաղաքական, կրօնական ու ցեղախումբերու ղեկավարներուն հետ հանդիպումի մը ընթացքին ըսաւ, որ իսկական ապահովութիւնը պի-

## ԻՍՐԱՅԷԼԱՅԻՔ ԵՒ ՊԱՂԵՍՏԻՆՅԻՔ ՓՈՐՉԵՑԻՆ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԳՈՅԱՑՆԵԼ...

Ճայնութիւն մը գոյացնել: Տեղեկատուութեան նախարար Նապիլ Ամրուսաւ, որ Ապրիլի 1-ին Կազախի մէջ հանդիպումներ պիտի ունենայ արամատական բոլոր շարժումներու ներկայացուցիչներու հետ: Ցատակ չէ, թէ Համաս պիտի մասնակցի բանակցութիւններուն: Ապրիլի 1-ին Կազախի մէջ Կազախի արամատական շարժումները վար առնելու գէնքերը եւ դադարեցնելու իսրայէլի դէմ գինեալ պայքարը:

### ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՉԵՆՈՒԹԻՒՆ

Եգիպտական քաղաքական եւ ապահովութեան պատուիրակութիւն մը երէկ Կազա ժամանեց՝ վերականգնելու համար միջպաղեստինեան բանակցութիւնները եւ գինեալութիւնը: Համաս շարժումները մը պայտակալու իսրայէլի դէմ յարձակումները սառեցնելու համար: Նախագահ Հիւսէյն Մուսարաֆ ըսաւ, որ Եգիպտոս ամէն միջոցի կը դիմէ վերջ տալու համար պաղեստինեալ իսրայէլեան արիւնահեղուցութեան: Մուսարաֆ չեղտեց սակայն, որ Գահիթի չուզեր որոշումներ պարտադրել սեւէ մէկու մը: Միւս կողմէ, իսրայէլեան ուժեր պաղեստինցի մը սպաննեցին երէկ Կազախի հիւսիսային Պէյթ Զանուն քաղաքին մէջ: Ականատեսներ յայտնեցին, որ իրրեւ քաղաքային ծպտուած իսրայէլացի զինուորները մտած են 30ամեայ Ռաֆաթ Զաանիի բնակարանը եւ գոյն սպաննած: Բեթղեհէ մի մէջ, իսրայէլեան ուժերը ձեռնարկ-

կը ձեռնարկեն իրաքի տարածքին: Պաշտի պահանջեց, որ այդ գործողութիւնները Դաշնակից ուժերու հրամանատարութիւնը կը ձգտէ իրաքեան իշխանութեան մը հաստատումը՝ իբրեւ պատրուակ ունենալով ապահովութեան վիճակը: Իրաքցի ղեկավար մը Ատնան Պաշտի քննատեց ամերիկեան ուժերը, որոնք լայնածիր արշաւներու ու գործողութիւններու

55 պատասխանատուներուն մէջ: ●ՍՍՏՍՄԻ դուտը՝ Ռաշատ կը հաւատայ, որ հայրը ողջ է: Ռաշատ, որ հարցաւորոյ մը ունեցած էր բրիտանական օրաթերթի մը հետ, ըսաւ, որ հօրը հետ վերջին անգամ իսուած է 20 Մարտին: Պատերազմէն ետքը՝ տանիքին անդամներուն հետ չէ կրցած կապ հաստատել, սաւայն կը հաւատայ, որ հայրը եւ եղբայրները ողջ են: (ԱՅՓ)

### «ՎԱՆԱՅ ԶԱՅՆ»Ի ԱՅՍՕՐՈՒՄԱՆ ԶԱՅՏԱԳԻՐՄԵՐԸ

- Ժամը 8:30** Լիբանանեան մամուլի խորագիրներու ընթերցում՝ արաբերէն
- Ժամը 8:45** «Աստղեր»
- Ժամը 11:30** Լիբանանեան մամուլի խորագիրներու ընթերցում՝ հայերէն
- Ժամը 12:00** «Խոհեր եւ մտածումներ»՝ Շահանդուխտ
- Ժամը 3:00** Արաբերէն յայտագիր. Ներքին ապահովութեան ուժերու հիմնադրութեան առիթով, հարցազրոյց զնդապետ Ապտալա ժրէյտիի հետ: Կազմակերպութեան եւ անոր միաւորներուն ժողովուրդին հետ կապին մասին.
- Ժամը 6:00** «Շայ երգայտարի»
- Ժամը 8:00** «Պատասխան եւ շահե»

**ՊԱՍՔԵԹՊՈՒԼԻՍ ԷԼԻ ՄԵՇԵՆԹԵՖ**  
«ՎԱՆԱՅ ԶԱՅՆ»ԵՆ

Չորեքշաբթի, 18 Յունիս, կեսօրէ ետք ժամը 3:00ին պատեթպոլի «Սաթու» խումբին խմբապետ ԷԼԻ ՄԵՇԵՆԹԵՖ ուղղակի ձայնասփռուող հարցազրոյցի մը ընթացքին կը պատասխանէ ՀԱՆԱ ՀԱՍՏԱՏԻ հարցումներուն:

Շարունակուած Ա. Էջէն

Եգիպտոսի Իսլամական Ժիհադի մէկ ղեկավարը՝ Իսա Պաթաթը:

●**ՄԻԱՑՆԱԼ ՆԱՀԱՆԳ-ՆԵՐՈՒ** արտաքին գործոց նախարար Քոլիլ Փաուըլ պահանջեց, որ պաղեստինցիներն ու իսրայէլացիք յաղթահարեն դժուարութիւնները եւ զուրոյ գան սիրող վարչապետութեան ախթէն: Փաուըլ ըսաւ, որ երկու կողմերուն պարտաւիճակներն է ձախողութեան չմտնել իսրայէլեան ճամբու քարտէսը: ●**ՍԷՆՏՐԱԿԱՆ ԱՐԱ-ԲԻՈՑ** արտաքին գործոց նախարար Մէուտ Ֆայալ իշխանը իսրայէլը մեղադրեց իսրայէլեան ճամբու քարտէսին գործողութեան ու շարունակուած արտաքին գործոց նախարար Իկոր Իվանով եւ Արաբական Լիգայի ընդհանուր քարտուղար Ամր Մուսա կողմէ ուղղեցին անմիջական ու արտակարգ ճիգերով կայուն դարձնելու համար Միջին Արեւելքը:

**ԱՖՀԻԼ AFHIL**

**ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՏՆԱՅԻՆ ՍԱՐՔԵՐՈՒ ՄԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ**

**RENT AND SALE**

**AT HOME**

- Wheelchair
- Walker
- Electric Bed
- Manual Bed
- Water Mattress
- Cans
- Sticks
- Serum Tripod
- Walking Frame

**HOME MEDICAL EQUIPMENT SERVICES**

- Over Bed Table
- All Kinds Of Oxygen
- We Also Provide
- Laboratory service.
- Physiotherapist
- Nurses Aids
- P.T.S. (AMBULANCE)

**ՅՈՒՑԱՍՐԱՐՇ՝ «ԱՐԻՆ» ՍԵՆՈՐՈՐ ԳՐԱՄԵՆԵԱԿ՝ ԱՅՇՆԼ, ԱՅՇՏԻ ՇԵՒԵ, Բ. ՅԱՐԿ ԵՆՈ. (021) 242556/7**

**NO MATTER WHAT YOU NEED... ... OR WHERE YOU NEED.**

**ԻՂԻՂԻ ԷԷԷԷ**

السفير  
النصار  
الديار  
المستقبل  
الانصار  
السفير

**ԻՂԻՂ ԿԸ ԳՐԵՆ ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՕՐԱԹԵՐՈՒԹԻՐԸ**

14 Յունիսի լիբանանեան թերթերը գլխաւորաբար լուսարձակի տակ առած են վարչապետ Հարիրիի Ֆրանսայի լուրջ լուրջ նախագահ Շիրաքի հետ տեսակցութիւնը, պաղեստինեան տագնապին հետպիտէ բարդացումը, իսրայէլեան բռնարարներուն սաստկացումն ու պաղեստինցիներուն բարկութեան ալիքի բարձրացումը, իրաքի մէջ ամերիկացիներուն եւ իրաքցիներուն միջեւ տեղի ունեցող սուր բախումները, ինչպէս նաեւ իրանի մէջ իշխանութեան դէմ կայմակերպուող ցոյցերը:

Լիբանանեան քաղաքական լուրերու կարգին առաջատարը տեղ կը գրաւեն Երեւանի օրուներուն միջեւ իրաքի մէջ ամերիկացիներու եւ իսրայէլեան բռնարարներու միջեւ տեղի ունեցող սուր բախումները: Լիբանանեան քաղաքական լուրերու կարգին առաջատարը տեղ կը գրաւեն Երեւանի օրուներուն միջեւ իրաքի մէջ ամերիկացիներու եւ իսրայէլեան բռնարարներու միջեւ տեղի ունեցող սուր բախումները: Լիբանանեան քաղաքական լուրերու կարգին առաջատարը տեղ կը գրաւեն Երեւանի օրուներուն միջեւ իրաքի մէջ ամերիկացիներու եւ իսրայէլեան բռնարարներու միջեւ տեղի ունեցող սուր բախումները:

«Սահար» գրած է, թէ նախագահ Լահուտ եւ վարչապետ Հարիրի կը փորձեն հանդարտեցնել միջոցառումները նախքան նախարարաց խորհուրդի նիստը: Ըստ թերթին, օրակարգը բաւական լարուած է պայքարի կը լուրի, իսկ անակնկալը կը մնայ Դամասկոսի ձեռքը:

«Տիրա»-ի համաձայն, Լահուտ կը պզուտացնէ սուր տարանջատները: Լահուտի մասին շրջանը ընդ լուրերէն, իսկ վարչապետ Հարիրի իր կարգին կը հաստատէ, թէ եղածը պարզապէս տարածայնութիւն մըն է: Երեւանի օրուները կը կարգաւորուին շատ կարեւոր թուեցանքներով: «Մուսարաֆ»-ի համաձայն, Փարիզի հեռաձայնային հանդարտեցնող թղթածրարներ, որոնցմէ ոմանց համար քուէարկութիւն պիտի ըլլայ: «Մուսարաֆ»-ը գրած է, թէ վարչապետ Հարիրի եւ նախագահ Շիրաք քննարկեցին այն ետդարձը, որ կ'արձանագրուի Շարունի քաղաքականութեան պատճառով: «Տիրա»-ի համաձայն, վարչապետ Հարիրի ըսած է, թէ իսրայէլ կը փորձէ գահավիճակները իսրայէլեան համար կատարուող փորձերը եւ նշած է, թէ Լիբանանի եւ Սուրիոյ համար իսրայէլեան քարտէս կայմելու պարագան պարզ ծրագիր մըն էր եւ ոչ մէկ ձեռով գործադրուեցաւ:

«Տէլլի Սթար» լուսարձակի տակ առած է այն պարագան, որ Հարիրի զրական չէ կրցար իսրայէլեան շարունակութիւնը կը շարունակուի Կապալի վրայ՝ 3 մահ եւ 26 վիրաւոր արձանագրելով: Ըստ «Սաֆիր»-ի, իսրայէլ կ'անտեսէ իսրայէլեան համար եղած կոչերը եւ տարուող աշխատանքները կը շարունակէ: Թերթը նշած է, թէ «Ետիոթ Աիրոնոթ» թերթը հրատարակած է Արաբայի վեհաժողովի ատենագրութիւնը, ուր նշուած է, թէ Պուշ յայտարարած է. «Ես

ապահովական հարցերու շուրջ կը մտածեմ իսրայէլացիներուն նման»:

«Տիրա» նշած է, թէ պաղեստինցիները իրենց մեռելները թաշիրաքի հետ տեսակցութիւնը, պաղեստինեան տագնապին հետպիտէ բարդացումը, իսրայէլեան բռնարարներուն սաստկացումն ու պաղեստինցիներուն բարկութեան ալիքի բարձրացումը, իրաքի մէջ ամերիկացիներուն եւ իսրայէլեան բռնարարներու միջեւ տեղի ունեցող սուր բախումները, ինչպէս նաեւ իրանի մէջ իշխանութեան դէմ կայմակերպուող ցոյցերը:

«Կապալի վրայ գործադրուած սուր ռմբակոծումը մը պատճառեց մահ մը եւ 26 վիրաւոր. Անան կ'առաջարկէ միջոցառումներ ուժերու միջեւ իսրայէլեան եւ իսրայէլեան նախագահութիւնները հարուածելով կ'առաջարկէ պիւնտայններու հաստատել միայն երեք օրուան համար: Արաֆաթ զիւրադարձ արտաքին կարգ նիստ մը, իսկ եգիպտական պատուիրակութիւն մը շրջան կը հասնի համաձայնութեան շուրջիսրայէլեան ղեկավարները: Պուշ իր կողմէ ներկայացուցի մը կը դրկէ իսրայէլեան քարտէսը պիտի ըլլայ: Ըստ թերթի, հիւսիսային ղեկավարները կը զորոյցան Լիւնոնի հարիւր անձեր մահացան երբ քարիտարեցնելու խողովակներ պայթեցան եւ իրրեւ յառաջացուցին: Ռաշատի կողմէն կը հաստատէ, թէ պայքարը շատ արած է իրաքի մէջ եւ կը պատրաստուի «Երուսաղիմի պիւնտայններուն» դէմ դնելու: Ըստ թերթի, հիւսիսային ղեկավարները կը զորոյցան Լիւնոնի հարիւր անձեր մահացան երբ քարիտարեցնելու խողովակներ պայթեցան եւ իրրեւ յառաջացուցին: Ռաշատի կողմէն կը հաստատէ, թէ պայքարը շատ արած է իրաքի մէջ եւ կը պատրաստուի «Երուսաղիմի պիւնտայններուն» դէմ դնելու: Ըստ թերթի, հիւսիսային ղեկավարները կը զորոյցան Լիւնոնի հարիւր անձեր մահացան երբ քարիտարեցնելու խողովակներ պայթեցան եւ իրրեւ յառաջացուցին:

Իրանի մէջ տեղի ունեցող խոտորակներուն ալիքները, «Տիրա» օրաթերթը գրած է, թէ 40 ուսանողներ վիրաւորուեցան ցուցարարներուն հետ քաղաքային պատերազմները, իսկ Խամենէի Ռաշատի կողմէն կը դատարարուի տակնուվեր յայտարարութիւնները: «Մուսար»-ի համաձայն, Խամենէի յայտարարած է, թէ ամերիկացիները կայմակերպեցին համալսարաններուն մէջ տեղի ունեցող իրաքացիները, իսկ Ռաֆաիլեանի կողմէն ուղղած է երկուստարողութեան ամերիկեան թակարդին մէջ չիչնալու:

**ԼԻԲԱՆԱՆԱԿԱՆ ԱՍՏՆԱՐՈՒԹՅՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆ (A.D.A.L.)**

**ԱՆԴԱՄԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ**

Օրակարգ

1. Նիւթաբարոյական տեղեկագիրի ընթերցում
2. Սոր վարչութեան ընտրութիւն

Տեղի կ'ունենայ Ծաբաթ, 21 Յունիս 2003, կեսօրէ ետք ժամը 4:00ին, Դայ Կաթողիկէ Սուրբ Խաչ եկեղեցւոյ սրահին մէջ, Չալքա:

**ԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ**

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ «ԿՈՄԻՏԱՍ» ՄԱՍՆԱՃԵՒՂ

**ԴԱՄԱԽՕՍԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅ**

Նիւթ՝ «ԱԵՏ ՏԵՐՏԵՐԵԱՆԻ ԵՐԱԾՅՈՒԹԻՒՆ»

Կը ներկայացնէ՝

**ԴՈԿՏ. ԱՆՆԱ ԱՐԵՒՇԱՏԵԱՆ - ԵՐԿԱՆԵԱՆ**

Տեղի կ'ունենայ Երեքշաբթի, 17 Յունիս 2003, երկուշաբթի ժամը 7:00ին, «Վասպուրական» սրահին մէջ, Չոքաթ Էլ Պլաթ:

**ԵՐԱԿԵՐ**

ՄՐՏԻ ԽՕՍԸ

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՐՈՒՆ

«Հայ ես եղել, հայր ես եղել, Մասիսի պէս վեհ ես եղել»... (Ժողովրդական իմաստություն)

Յուզման «Հայրերու ամիսն է» կ'ըսեն: Վերջին տասնամեակին թափ առաւ յարգանքի այս արտայայտութիւնը, միջազգային մակարդակով: Յուզման ամուսն երկրորդ շաբաթէն կը սկսի «Հայրերու օրը»: Հայ ժողովուրդին ալ կը հետեւի այս սոսնձը, որովհետեւ հայ ժողովուրդը գիտէ պահպանել ընտանիքի կառուցումը: Առանց հօր ընտանիքի հասկացողութիւնը կը մնայ պակասաւոր:

Մայրերու նուիրումը Մայիս ամիսը կը փառաւորէ մայրերը: Հայկական միութիւններ, կնոջական կազմակերպութիւններ իրենց յարգանքը մատուցին մեր մայրերուն, սրտաբուխ արտայայտութիւններով: Ոմանք մէկ ծաղիկով, ուրիշներ խորհրդանշական նուէրներով, նոյնիսկ համբոյրով քաղցրացաւ կապը մօր ու զաւակներուն միջեւ:

Նոյնը է տրամադրութիւնը հանդէպ հայրութեան, անոր ստեղծած խորհուրդին: Եթէ մայրը քնքշութիւն է, գիշերալին հսկում, ներող սիրտ, հայրն ալ յոյսի ու գօրութեան, քաջութեան եւ վստահութեան ուժը կը ներշնչէ: Հայրը հիմն է ընտանեկան ամուր կառուցիչը, մայրը սիւնը...

Եթէ դիմեց Պարոյր Սեւակի հաւատարմ խօսքերուն, անոր հետ մենք ալ պիտի կրկնենք.

«Միւսն են դարձել մօր ձեռքերը, Որ չփչի իր տան սիւնը»:

Հայրը հերոս մըն է զաւակին համար, անպարտելի գօրութիւն: Բախտաւոր պէտք է ըլլան այն հայրերը, որոնք կարողացած են այս հաւատքը ներշնչել իրենց որդիներուն: Թոյլ ու անգօր հայրը կը կորսնցնէ իր հմայքը, յայնժամ փուլ կու գայ հաւատի թերոյժ՝ զաւակին հոգիին մէջ:

Եթէ քիչ երգեր յօրինուած - հիսուսած են հայրերու մասին, որ «Ի՞նչ հարկ է վերագրել մեր հայրերուն մեծահոգի կեցումը, որովհետեւ մեր հայրերը ապահոված են մայրերուն, անոնց բարութեան, հաւատարմութեան, բարոյական վեհութեան յանձնած են իրենց զաւակները ու գիտեն զոհողութեան գիծը մայրերու անսահման նուիրումին:

Հայրը ներքին պահովութեան չափանիշն է, մայրը՝ հոգեմտաւոր ներգործութիւն: Դաստիարակուած մայրը կրնայ իր ընտանիքը հասցընել ապահով նաահանգիստ՝ կեանքի ծովուն ալեկուծ կամ խաղաղ վիճակին մէջ: Ու եթէ կշիռն օրինակ մէջ դնենք այս երկու «կշիռքարները», նմարները պիտի հաւասարին, որովհետեւ երկու կողմերուն դերերը հաւասարակշռուած մակարդակի մը վրայ կը փաստեն իրենց ուժը: Հայրերը ընդհանրապէս առնականութեան արտացոլացումն են, չեն հանդուրժեր ի բնէ շոյալ շոյանքի, գուրգուրոտ գովքի: Այս ամէնը անոնք կը վերապահեն մայրութեան խորհուրդին ու նորածին զաւակի մը առաջին նիշին հետ կը զգան տառապանքը մայրական երկունքին, որ ինքնին հերոսութեան զագթակետն է, կենցաղ մահու պայքարին դիմաց:

Քաղցրատական մը չէ այս բացատրելու համար «մէկ սիրտ, մէկ մարմին» խորհուրդին գոյակցութեան իմաստը: Ու գիտենք, որ խորհուրդները չեն բացատրուիր:

«Հայրերու օր» հռչակելու անհրաժեշտութիւնը եթէ ուշացած նկատուի, եթէ միջազգային ընկերութիւնը հայրը արժեւորելու իր պատրաստակամութիւնը նոր դրսեւորած է (համեմատաբար), այդ չի նշանակեր, որ հօր բարոյական արժեքը նոր ըմբռնուած է: Հայ ժողովուրդին համար հայրը գերազանց արժեք ունեցած է, անաթի ինչու հայ ընտանիքը պահպանուած է ամուր՝ ցայսօր: Հայուն զաւակը 18 արեւկանէն ետք ընտանիքէն հեռացնելու արեւմտեան մտայնութեան բնաւ չէ հետեւած հայ ընտանիքը: Հայուն զաւակը բնաւ չէ ծերացած, մնացած է միշտ մանուկ՝ հօր ու մօր համար եւ արժանացած է գուրգուրանքի: Իսկ երբ սկսած ենք տեղ - տեղ հետեւիլ «աշխարհայնացումի» առաջնորդող այս հոգեբանութեան, արեւմտեան խորք որոշումին, սուտած է հայ ընտանիքը, խախտած է կառուցը հիմ ու սիւն հաւասարակշռութեան: Ուրեմն հարկ է պահպանել, պահել հայ ժողովուրդի աւանդական հարստութիւնը, ընտանիքի ներդրակութեան սկզբունքը, որպէսզի կարենանք արժանաւորապէս տօնել «Հայրերու օր»ը:

Հագար յարգանք մեր պատանխոյրի հայրերուն, հայ ընտանիքին հիմը ժայռի վրայ խարըսխած մեր ազգին հայրերուն:

ՇԱՀԱՆԳՈՒԽՏ

ՉՈՐՄ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ՆԱՄԱԶԱՅՆԱԳԻՐԻՆ ՆԱՄԱՐ

2. ՆԱՍԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԱՍՐԱՊՆՈՒՄ ԵՒ ՀՉՈՐԱՅՈՒՄ

Պէտք չէ, որ Եւրոպական սահմանադրութիւնը, որ նկատի կ'ունենայ Եւրոպայի սահմանադրութեան վերածիւրը կը նախատեսուի: Այս հիմնական փաստաթուղթին առընչութեամբ ճակատագրական նշանակութիւն ունեցող եւ թեստադիւրի մէջ գումարուելիք Եւրոպական խորհուրդի նիստէն օրեր առաջ, այս համաձայնագիրը պէտք է սահմանադրական գետնի վրայ պատասխան մը գտնէ ընդարձակուած Եւրոպական Միութեան դիմագրաւած աշխատանքի մեծ հարցերուն: Դժուար պիտի ըլլայ այն հարցերուն համար, որոնք երկար բանավէճերու շուրջ կը բանան Եւրոպական Միութեան անդամներուն միջեւ:

Իրաքանչիւր հաստատութեան գործառնությունը պէտք է յստակացուին, իսկ իրաւասութիւններ անբարոյիս: Այս է պարագայ Եւրոպական խորհուրդարանին՝ օրէնսդրական որոշումն է միացեալ պիտու՝ Եւրոպական խորհուրդին կիրարկումով: Նոյնպէս այս է պարագան Եւրոպական խորհուրդին, որ մօտ օրէն պիտի բաղկանայ 25 երկիրներու նախագահներէ կամ վարչապետներէ: Եւրոպական խորհուրդին իր աշխատանքները աշխուժացնող նախագահի մը նշանակումը օգտակար է պայմանով, որ ոչ մէկ ձեռով Եւրոպայի մէջ իրաւասութիւններու, կարողութիւններու եւ զիւրաւարակալութիւններու մը արձագանքները կը տեսնուին: Նոյնպէս է, որ ասիական արագ մը ըլլայ պատասխանատուութիւններու հեղուկ փոխանցումն:

Միւս կողմէ, որովհետեւ Միութիւնը կը կապուի ազգ - պետութիւններու համախըմբումը, մեր հաստատութիւնը կու տանք համաձայնագիրի առաջադրանքներուն, ազգային խորհրդարանները աւելի լաւ ձեռով Եւրոպական խորհուրդին քննարկման մէջ ներգրաւելու համար:

4. «ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԳՈՐԾՈՆԸ»

Ընդհանուր առմամբ, կարելի է որ ժամանակի գործօնը քառաչիկալ օրերուն բանալին ըլլայ համաձայնագիրի յաջողութեան: Թերեւս դժուար ըլլայ այսօրու մէջ կարգ մը բարեփոխումներ իրագործել. սակայն դժուար պէտք է բաց պահենք վաղուան համար: Համաձայնագիրը կրնայ նաեւ շահաւոր ըլլայ կարգ մը հարցերու առնչութեամբ, ինչպէս՝ տնտեսական գործառնութիւններու նախարարի պաշտօնին ստեղծումը կամ կազմութիւնը, որ 2009էն առաջ պիտի ըլլայ:

Միւս կողմէ, որովհետեւ Միութիւնը կը կապուի ազգ - պետութիւններու համախըմբումը, մեր հաստատութիւնը կու տանք համաձայնագիրի առաջադրանքներուն, ազգային խորհրդարանները աւելի լաւ ձեռով Եւրոպական խորհուրդին քննարկման մէջ ներգրաւելու համար:

3. ՆԱՍԱԳՈՐԾԱԿՅՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎՍԱՀՈՒԹԻՒՆ ՎԱՍԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Միասնական աշխատանքին համար անհրաժեշտ է, որ հաստատութիւնները իրենք իրենց միջեւ կա-

ՄԵԾԻ ՏԱՆԵ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԿՅՈՒԹԻՒՆԸ «ԿԻՆԵՐԸ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԵԱՆ ՄԵՋ» ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ

4 - 10 Յունիս 2003, Պոսէի միջկեղեցական կազմաւորման հաստատութեան ներս (Զուլեցեթիա), տեղի ունեցաւ «Կիները առաքելութեան մէջ» խորագիրով խորհրդաժողով մը, որուն հրահրուած էին քրիստոնեայ այլազան եկեղեցական աւանդութիւններու պատկանող Ամերիկայի, Ասիոյ, Աֆրիկայի, Եւրոպայի եւ Միջին Արեւելքի քառասուն երկիրներէ ժամանած եկեղեցական ներկայացուցիչներ:

Վեհափառ հայրապետին տնօրինութեամբ, սոյն խորհրդաժողովին Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը ներկայացուց Լիբանանեան համալսարանի դասախօս տիկին Նորա Պայրազատարեան-Գապաբեան:

Միջկեղեցական խորհրդաժողովը քննարկեց առաքելութեան կարեւորութիւնը եկեղեցիներու եւ ժողովուրդներու կեանքին ներս՝ յատկապէս շեշտելով կնոջ մասնաշաղկապը գերակատարութիւնը կրթական եւ ընկերային ծառայութեան ծիրին մէջ:

Տիկին Նորա Պայրազատարեան-Գապաբեան դասախօսեց բազմակրօն ընկերութեան մէջ առաքելութեան յատուկ ըմբռնումին մասին, կեդրոնանալով երկխօսութեան առաջնահերթութեան վրայ: Մեկնելով Միջին Արեւելքի փորձառութեան, ան ընդգծեց, թէ առաքելութիւնը կը կերտուի ըստ շրջապիտի եւ ապա պարզեց Լիբանանեան ներս տիրակի յատուկ նախադրանքներն ու անոր քաղաքական, համայնքային եւ տնտեսական շրջապիտները: Ան առաջադրեց, թէ եկեղեցիները պէտք է բազմազանութիւնը (pluralism) ներկայացնեն իրրեւ հարստացնող գործօն, ձգտին խաղաղ եւ արդար ընկերութիւններու կազմութեան եւ սատարեն կրթական համակարգին:

ՄԱՍԼՈՅ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Եւրոպայի Հայկական Միութիւններու Ֆորումի 5րդ տարեկան խորհրդաժողովը տեղի ունեցաւ Վեներայի մէջ, 6-9 Յունիս 2003, սերտ համագործակցութեամբ հայր Յարութիւն Պատիկեանի (Միջխորհրդային միաբանութիւն):

Համագումարի բացման շքեղ արարողութիւնը երաժշտական գեղեցիկ յայտագիրով մը օժտուած՝ տեղի ունեցաւ Տոներու պալատին մէջ, ի ներկայութեամբ բարձրաստիճան հիւրերու, ամբողջացնելու նախորդ օրուան շքեղ ճաշկերոյթ-երեկոն:

Ժողովին մասնակցեցան 15 անդամ միութիւններ եւ համայնքներ, ինչպէս նաեւ շուրջ 50 ոչ-անդամ անհատներ՝ Եւրոպայի զանազան երկիրներէ: Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան պատգամաւոր հայր Խորէն Ծ. վրդ. Տողրապետեան կարդաց Ն. Ս. Ս. Արամ Ա. կաթողիկոսին հայրապետական պատգամը՝ ուղղուած ժողովին, բարձր գնահատելով Ֆորումին նպատակները ու նշելով անոր լուրջ պատասխանատուութիւնը Միութիւնի եւ Հայրեկեցիքի փոխադարձ հօգուտով համագործակցութեան:

Համագումարի ժողովական առաջին նիստը կը կայանար շահեկան բանախօսութիւններէ «Միութիւնը ու յայտնաբերումը գործունէութիւնը» (Հիւտա Չոպոյեան), «Միութիւնը ու հայագրային մշակութային պահպանումը» (Միհրան տապաղ), «Միութիւնը ու տնտեսական հօգուտը» (Սպարտակ Կոստանեան), «Միութիւնը ու Հայաստանի Հանրապետութեան անվտանգութեան խնդիրները» (Արթուր Աղաբեկեան), որմէ ետք տեղի ունեցան շահեկան քննարկումներ:

Համագումարին երկրորդ նիստը, սակայն, դժբախտաբար չհամապատասխանեց բացման տպաւորիչ մթնոլորտին: Քաղաքական համակարգման Յանձնախումբին կողմէ հակակոնցնագրային ինքնակոչ դիւանը անպատասխան օրակարգի վրայ կանոնադրային հիմնական փոփոխութիւններ պարտադրելու փորձը կատարեց, պատրաստ նախագիծով մը, առանց սակայն նախօրօք տեղեկանք պահելու անդամ միութիւնները: Աւելի՛ց. Ֆորումին հրապարակաւ տնտեսական սկզբունքը խախտելու գնով դիւանը նոյնիսկ համարակցեցաւ ոչ-անդամներէն խնդրել ժողովաւորները լքել: Հիմնական նպատակը կը բուեր ըլլալ Ֆորումի հիմնադիր ընդհանուր քարտուղար Թորոս Սակեբեանը պաշտօնէն հեռացնելով տիրանալ Ֆորումի ղեկավարութեան: Այս տպաւորութիւնը իր կարգին ստեղծեց մթնոլորտ մը, որուն մէջ անկարելի դարձաւ որեւէ շինիչ քննարկում կատարել, խանգարելով նիստը: Այս փորձերը ճակատագրական մատուցեցան շնորհիւ կարգ մը գիտակից ժողովականներու: Այսպէս կոչուած ժողովին դիւանը նոյնպէս չգործադրեց կանոնադրի կարեւոր տրամադրութիւնները, ինչպէս՝ լիազօրաբար ստուգումը, օրուան դիւանի օրինակը ընտրութիւնը ու բուեախոյզ յանձնախումբին ընտրութիւնը:

Ընդհանուր քարտուղարը այդ խմբակին կողմէ կատարուած անտեղի եւ անպատշաճ յարակումներու տարափն տակ եւ ստեղծուած զգայական մթնոլորտին մէջ յարմար կնկատեց հեռանալ սրահէն՝ տրամադրելով իր պաշտօնը: Արդ, Ֆորումի Գործադիր Մարմինը կը յայտարարէ, որ վերոյիշեալ ժողովը ունեցած է միայն խորհրդակցական հանգամանք՝ նկատի առնելով կանոնադրային ծանր խախտումները եւ, հետեւաբար, տրուած բոլոր որոշումները կը նկատուի չեղելալ, ինչպէս նաեւ լուծուած կը յայտարարէ Քաղաքական Համակարգման Յանձնախումբը 10 Յունիս 2003էն սկսեալ:

Ֆորումին Գործադիր Մարմինը ցաւով կը հաստատուի վերոյիշեալ իրողութիւնները եւ կը յայտնէ, որ մօտիկ ապագային արտակարգ ընդհանուր ժողով մը պիտի կազմակերպէ հրապարակաւ բոլոր անդամ միութիւններն ու համայնքները:

Մենք եւս համոզուած ենք որոշ փոփոխութիւններու անհրաժեշտութեան, Ֆորումի գործունէութիւնը աւելի բարելաւելու հիմք ունենալով ցարդ կատարուած փորձառութիւնը, բոլոր միութիւններու անմիջական, համերաշխ եւ շինիչ մասնակցութեամբ:

Այս բոլորով հանդերձ մենք կը վերահաստատենք Ֆորումը ու շեղացնելու մեր կամքը՝ միշտ պատրաստ ըլլալով համագործակցելու շինիչ բոլոր միութիւններուն եւ կազմակերպութիւններուն հետ՝ ի շահ հայ ժողովուրդին:

ԵՐԱՊԱՅԻ ՀԱՅ ՄԻՋԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆՆԵԱԿ

Ժընեւ, Զուլեցեթիա 10 Յունիս 2003

ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Ռոմիլիան Թիմոնեանի մահուան առիթով, տեղի ունեցաւ Լազարէի եւ Թաթեան Արապեան ըԱՀԼԻ Ծերանոցին 50,000 լ.ո., Աւստրալիա:

«ԱԶԳԱԿ»Ի ՀԵՌԱԶԱՅՆԻ ԹԻՒՒՆԵՐԸ

«ԱԶԳԱԿ»ի հետ կապուելու համար հեռաձայնել հետեւեալ թիւերուն.- 258526, 260115 եւ 241274:

«ԱԶԳԱԿ»Ի ՄԵՋ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ

Բոլոր անոնք, որոնք կը փափաքեն «Ազգային» մէջ որեւէ ծանուցում հրատարակել, պէտք է բնագիրը խմբագրատուն՝ ծանուցումներու բաժանմունք հասցնեն հրատարակման թուականէն առնուազն օր մը առաջ, Միջին Երեւանի Երեւանի ԺԱՄԸ 5:00:

ՄԱՀԱԶԳՆԵՐԸ Բացառութիւն են: Մահազգ կ'ընդունուի մինչեւ ուշ գիշեր, այնքան ստեղծ որ զայն հրատարակելու հնարաւորութիւն կայ:

# ԳԱՐՉԵԱԼ ԶՐՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԿԱՏԱՄԲ

«Աֆղանիստանի պատերազմին ի վեր Պուշի կառավարությունը սկսած է զինուորական օժանդակություն կատարել երկիրներում, որոնք ահաբեկչական շարժումներ են իրականացնում մարդկանց մարդկանց մեջ, ներառելով Հայաստանը, Ազրբայձանը, Ինտոնեզիան, Վրաստանը, Օմանը, Փաքիստանը, Ֆիլիպինը, Ուզբեկիստանը եւ Տաճիկիստանը»:

Այս տողերը կը կարդանք «Լոս Անճելես Թայմզ»-ի Ջորջ Գրեյվի, 11 Յունիս 2003ի թիվի Ա. բաժնի 24րդ էջին վրայ լրյա տեսած մեծադիր ծանուցումին մէջ, տրուած՝ «Քայլիֆորնիա. Նաղաղութեան շարժում» հակակառավարական խմբակցութեան կողմէ, որ «Այժմ գո՞վ կը գինեք» վերտառութեան ներքեւ, բուռն կերպով կը քննադատեն ամերիկեան արտաքին քաղաքականութիւնը:

Եւ սլաքը, չես գիտեր ուրի՞՞ք՝ եւ ի՞նչպէս կ'ուղղուի իրաւագրկուած ու իր հողային ամբողջականութիւնը կորսնցուցուած հայութեան ու Հայաստանին:

Այս ծանուցումին մէջ կը շեշտուի այն բացայայտ իրողութիւնը, թէ՛ այսօր Միացեալ Նահանգներու դաշնակցային պաշտօնատարները դաւաճանած են ամերիկեան իտէլայներուն՝ ժողովրդավարութեան եւ մարդկային իրաւունքներու պաշտպանման մէջ:

Ծանուցումը կը սկսի տպաւորիչ այն նկարով, առնուած 20 Դեկտեմբեր 1983ին, ուր Ռեկլին կառավարութեան յատուկ պատուիրակը՝ Տոնըլտ Ռամսֆելտ (այժմ՝ պաշտպանութեան նախարար), Իրաքի նախագահ Սատամ Հիւսէյնին ձեռքը կը թօթուէ, քննարկելով Իրան-Իրաք պատերազմի ընթացքին՝ Միացեալ Նահանգներու զօրակցութիւնը Իրաքի:

Չանազան գլուխներու տակ ընդհանուր գիծերու մէջ եւ օրինակներով կը յիշուին ամերիկեան կառավարութեան վարած քաղաքականութեան թերիները, յատկապէս Իրաքի եւ միջազգային ահաբեկչութեան դէմ մղած պատերազմին ընթացքին, կոչ ուղղելով, որ օժանդակենք իրենց՝ այս քաղաքականութիւնը փոփոխութեան ենթարկելու համար:

Այս կոչը, մեծադիր ու յստակ, ուղղուած՝ խմբակցութեան մը կողմէ, իր զանազան կէտերուն մէջ իրաւացի ըլլալով հանդերձ, մեծ հարցական մը կը ստեղծէ մեզի՝ հայերու համար:

Երբէ՞ն ի վեր մենք սկսանք դատուիլ մարդկային իրաւանց մարդին մէջ ահաբեկչական ունեցող երկիրներու շարքին, եւ՞ առաջին գիծի վրայ: Երբէ՞ն ի վեր սկսանք դատուիլ Ազրբայձանի, Ինտոնեզիոյ, Ուզբեկիստանի եւ նման երկիրներու կարգին:

Չատագովութիւն չըլլայ պարծենալ, թէ մենք դարբերու ընթացքին ճանչցուած ենք իրրեւ խղարդասէր, գէն՝ քի փոխարէն գիր ու գրչով պայքարող ժողովուրդ: Թէ՞ միշտ կեղեքելու փոխարէն՝ կեղեքուած ենք, սպաննելու փոխարէն՝ սպաննուած ենք, իսկ մեր մարդկային իրաւունքները շարունակ զլացուած են մեզի եւ տակաւին կը զլացուին: Մենք այսօր միջազգային հանրութեան կը ներկայանանք իրրեւ մեր արդար իրաւունքներուն հաստատումը պահանջող ժողովուրդ:

Եւ հակառակ այս բացայայտ ճամբարութեան, մեզի հանդէպ դարձեալ գրոյարտութեան փորձ կը կատարուի: Այս փորձը, տեղեկութիւններու այսպէս կոչուած «խեղաթիւրումը» կը կարողանք վերոյիշեալ ծանուցումին հինգ գլուխներէն չարորդի մէջ, որ ունի «Մենք դարձեալ կը կրկնենք» ենթախորագիրը:

Դարբերու ընթացքին մարդկային իրաւանց խախտումներու զոհ դացած հայ ժողովուրդը ի՞նչ հիման վրայ այսօր կը յիշատակուի մարդկային իրաւունքները բռնաբարող երկիրներու շարքին:

Այսօր Միացեալ Նահանգներու մէջ հայերս ամէն առիթով մեր ծայր կը բարձրացնենք, յիշելու համար մեզի դէմ կատարուած մարդկային իրաւանց մեծագոյն խախտումը՝ թուրքի կողմէ գործարարուած եղեռնը մէկուկէս միլիոն անմեղ զոհերու, որոնց ժառանգորդներն ու վկաներն ենք մենք, այսօր, այստեղ:

Հայ Դատի Յանձնախումբերու ճամբով Միացեալ Նահանգներու Ներկայացուցիչներու Տան մէջ, թէ՛ Քոնկրէսէն ներս Հայկական Յեղափոխութեան ճանաչման գծով տարուած տասնամեակներու աշխատանքը ինքնին վկայութիւնն է այն դառն իրողութեան, թէ՛ առաւելագոյն տարողութեամբ ոտնակոխուած են մեր մարդկային իրաւունքները եւ բռնաբարուած են մեր հողերը: Թէ՛ այսօր Հայաստանի եւ արտերկրի մէջ հայութիւնը պահանջատէր է իր իրաւունքներուն:

Եւ ի՞նչպէս կարելի է այսօր, իրրեւ ազատութեան եւ ժողովրդավարական կարգերու շատագով ճանչցուած այս երկրին՝ Ամերիկայի մէջ, թուրքի կողմէ իրաւագրկուած հայութիւնն ու շրջափակման ենթարկուած Հայաստանը դասել մարդկային իրաւանց խախտումներով ճանչցուած երկիրներու կարգին:

Հայաստանի եւ հետեւաբար հայութեան մասին տրուած այս «թիւր» տեղեկութիւնը, որ այժմ կը կատարուի ամերիկեան հակակառավարական խմբակցութեան մը կողմէ, կատարուեցաւ նաեւ քանի մը ամիս առաջ, այս անգամ նոյնինքն կառավարութեան կողմէ, երբ հակահարեկական պայքարի ծիրէն ներս առնուած միջոցառումներուն ընթացքին, Հայաստանը դասուեցաւ ահաբեկչական երկիրներու կարգին եւ թուական ճշդուեցաւ, որպէսզի Միացեալ Նահանգներու մէջ ապրող եւ օրինական կեցութիւն չունեցող Հայաստանի քաղաքացիները ներկայանան ստուգման: Օրին, եւ շնորհիւ Հայ Դատի Յանձնախումբերու աշխատանքին, այդ որոշումը բեկանուեցաւ՝ զայն «թիւրիմացութիւն» համարելով:

Այժմ անհրաժեշտ է, որ իրրեւ ամերիկահայեր՝ դարձեալ մեր ծայր բարձրացնենք այս կէտին առնչութեամբ բացատրութիւն պահանջելով:

Միաժամանակ սակայն, մեզի կը մնայ մտածել, թէ՛ այդ ո՞ր մուկ ձեռքերն են, որոնք կ'աշխատին կառավարական, թէ՛ հակակառավարական շրջանակներու միջոցով Հայաստանի ու հայութեան վարկը նսեմացնել:

Այս հոսանքը, այս պղտոր ջուրը, որ կու գայ արատաւորելու հայութեան ու Հայաստանի վարկը, պէտք է յայտնարբերել, պահանջելով նաեւ, որ այդ ծանուցումը կատարողները անմիջապէս ներողութիւն խնդրեն Քայլիֆորնիոյ մէջ մեծ թիւ ներկայացնող հայութեանէն եւ սրբագրեն կատարուած անընդունելի սխալը:

# ԼՈՒՐԵՐ՝ ՆԱՅԱՇԽԱՐՅԷՆ - ԼՈՒՐԵՐ՝ ՆԱՅԱՇԽԱՐՅԷՆ - ԼՈՒՐԵՐ՝ ՆԱՅԱՇԽԱՐՅԷՆ

## ԱՐԿԱԴԻ ՂՈՒԿԱՍԵԱՆ ԿԸ ԳՆԱՀԱՏԵ ՃԻՐԱՍԱՀԱՅ ԲԱՐԵՐԱՐՆԵՐՈՒՆ ԱՇԽԱՍԱՆՔԸ

Վերջերս Արցախ կը գտնուէին Ֆրանսահայ բարերարներ կարպիս Նիկողոսեան, Արա եւ Արմենուհի Մանոյեաններ, ինչպէս նաեւ՝ Ֆրանսացի Ալէն եւ Թերէզ Լեկոէ մտադիր է նիւթապէս օժանդակել նոյն գիւղի մանկապարտեզին: Ինչ կը խազահ Արկադի Ղուկասեանի կողմէ:

Ա. Ղուկասեան երախտագիտութիւն յայտնեց հիւրերուն՝ Լեռնային Ղարաբաղի մէջ շարք մը մար-

դասիրական ծրագիրներու իրագործման համար: Նիկողոսեան ընտանիքը Մարտունիի Շեխէր գիւղին մէջ կառուցած է զպրոցական նոր շէնք մը, իսկ Մանոյեան ընտանիքը մտադիր է նիւթապէս օժանդակել նոյն գիւղի մանկապարտեզին: Ինչ կը վերաբերի Ալէն Լեկոէի, ապա ան ծրագրում ըլլալով կ'այցելէ Արցախ՝ առողջապահական ծրագիրներով:

Արկադի Ղուկասեան ներկաներուն ծանօթացուց Արցախի մէջ գործադրուող մարդասիրական ընդլայն շարք մը կարեւոր ծրագիրներ:

Բարձր գնահատական տալով հիւրերուն կողմէ Արցախին ցուցաբերուող օգնութեան՝ Ա. Ղուկասեան միաժամանակ ընդգծեց, որ անոնց ազնիւ առաքելութիւնը ակնառու ապացոյցն է Արցախի եւ Սփիւռքի կապերու զարգացման:

## «ԱՐԱՔՍ» ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ ԱԴԱՄԱՆԴՈՎ ԵԼԵԿՏՐՈՆԻՔ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ներկայիս լրջօրէն կը քննուի «Արաքս» գործարանին մէջ ազամանդով ելեկտրոնիք սարքեր արտադրելու կարելիութիւնը: Գործարանի սեփականատէր, «Միջազգային Պիլզնը» կեղոնի գլխաւոր տնօրէն խաչատուր Զաքարեան նշեց, որ այս ճիւղը նորոյթ է ամբողջ աշխարհին մէջ եւ կը նախատեսէ ազամանդի փոշիի օգտագործումը իբրեւ կիսահաղորդիչ (սեմիքոնդուկտոր): Բացի ազամանդէ կիսահաղորդիչներէն, գործարանին մէջ կը նախատեսուի հիմնել սպասարկող արտադրութիւններ:

Նշուեցաւ նաեւ, որ ներկայիս կեղոնի պատկանող գործարաններէն արտադրութեան ամէնէն մեծ ծաւալը՝ հզօրութեան մօտ 40 առ հարիւրով, ունի «Այմաստ»ը: «Արագած»-ը եւ «Քարմաշակմեքենայ»-ն կ'աշխատին իրենց հզօրութեան 25-30 առ հարիւրով:

## ՎՐԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԽՏՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

12 Յունիսին Ախալքա-ւաքի «Քարեփոխումներու եւ Ժողովրդավարութեան ինքնուրուի» կեղոնի նախաձեռնութեամբ տեղի ունեցաւ «Ախալքալաքի շրջանի ընկերութեան» ղեկավարութեան ղեկավարութեամբ Վրաստանի խորհրդարանական ընտրութիւններուն նախաշեմին՝ նիւթով քննարկում՝ մասնակցութեամբ շրջանի հասարակական-քաղաքական կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներուն:

Քննարկման մասնաժամանակ պէտք է աջակցել այն ուժերուն, որոնք վրացական խորհրդարանին մէջ հայերու շահերէն բխող (Հայկական Յեղափոխութեան ճանաչում, Ջաւախքի ինքնավարութեան շնորհում, հայերու իրաւունքներու պաշտպանութիւն, հայկական մշակութային օճախներու նկատմամբ պետական հովանավորութիւն) իրական, երաշխաւորուած խոստումներ կու տան:

Քննարկման մասնաժամանակ պէտք է աջակցել այն ուժերուն, որոնք վրացական խորհրդարանին մէջ հայերու շահերէն բխող (Հայկական Յեղափոխութեան ճանաչում, Ջաւախքի ինքնավարութեան շնորհում, հայերու իրաւունքներու պաշտպանութիւն, հայկական մշակութային օճախներու նկատմամբ պետական հովանավորութիւն) իրական, երաշխաւորուած խոստումներ կու տան:

## ՀՈՒՓՈՒՄԵԱՆՅ ՏՕՆԻՆ ԱՌԻԹՈՎ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ԵԿԵՂԵՅԻՈՅ ՄԷՋ

Ի գիտութիւն մեր հաւատացեալ ժողովուրդին, այսու կը փոխանցենք, թէ Ս. Հռիփսիմեանց եւ Պայտանեանց կոյսերու տօնակատարութիւնը կը զուգարկայի այսօր՝ Երկուշաբթի, 16 Յունիս 2003ին: Այս առիթ, եպիսկոպոսական սուրբ եւ անմահ պատրագ պիտի մատուցուի Ս. Եկեղեցոյս մէջ, Երեկոյեան ժամը 6:30էն սկսեալ: Պիտի պատարագը եւ յաւոր պատուածի քարոզը՝ գերշ. Տ. ԳԵՂԱՄ ԵՊՍ. ԽԱՀԵՐԵԱՆ (Առաջնորդ Լիբանանի Հայոց Թեմին) Սուրբ պատարագի ընթացքին պիտի կատարուի քափօր սուրբերու մատուցման, ապա քորոնիք եւ հաւաքական հաղորդութիւն: Սիրով կը հրահարուի մեր հաւատացեալ ժողովուրդը՝ ներկայ գտնուելու սոյն արարողութեան եւ վերահորդուելու Ս. Հռիփսիմեանց կոյսերու հաւատքով:

ՆՈՐ ԱՍՆԱՅԻ Ս. ԱՍՏՈՒԱՍԾԻՆ ԵԿԵՂԵՅԻՈՅ ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Ներկաներուն ծանօթացուց Արցախի մէջ գործադրուող մարդասիրական ընդլայն շարք մը կարեւոր ծրագիրներ: Բարձր գնահատական տալով հիւրերուն կողմէ Արցախին ցուցաբերուող օգնութեան՝ Ա. Ղուկասեան միաժամանակ ընդգծեց, որ անոնց ազնիւ առաքելութիւնը ակնառու ապացոյցն է Արցախի եւ Սփիւռքի կապերու զարգացման:

## ԼԵՈՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂ ԱՒԱՆԴՆԵՐՈՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՓՈՒՏՀԱՏՈՒՅՈՒՄ

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան նախագահ Արկադի Ղուկասեան 2 Յունիսին հրամանագիր մը ստորագրած է «Արցախպանք» զրամատան մէջ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան քաղաքացիներուն 1993 թուականէն արժեզրկուած աւանդներուն նախնական փոխհատուցման մասին:

Այդ հրամանագիրին համաձայն, Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան կառավարութեան կը յանձնարարուի ապահովել մինչեւ 1938 թուականը ծնած աւանդատուներու աւանդներուն նախնական փոխհատուցման իրականացումը: «Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան 2003 թուականի պետական պիւտճէին մասին» օրէնքով նախատեսուած գումարներուն սահմաններուն մէջ:

## ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԱԳԻՐՔ՝ ՌՈՒՍԻՈՅ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Հայաստանի կրթութեան եւ գիտութեան նախարարութեան պատուէրով, Ռուսիոյ հայկական դպրոցներուն համար կը պատրաստուի ուսուցիչներով հայոց պատմութեան դասագիրք մը:

Այս առնչութեամբ Հայաստանի կրթութեան եւ գիտութեան նախարարութեան Սփիւռքի բաժնի տեղեկացուց, որ այս դասագիրքը լրջ պիտի տեսնէ մինչեւ տարեկերթ՝ 5 հազար տպաքանակով:

Գիրքին հրատարակութեան համար նախարարութիւնը յատկացուցած է 7 - 8 միլիոն դրամ: Դասագիրքը պիտի բաժնուի դպրոցներուն միջեւ՝ ըստ ներկայացուած դիմումներու:

Յայտնենք, որ Ռուսիոյ մէջ կը գործէ 23 հայկական դպրոց, որոնցմէ 19 դպրոցը հանրակրթական է, իսկ մնացեալը՝ կիրակնօրեայ: Այս դպրոցները կը յաճախեն շուրջ 6, 100 աշակերտներ, իսկ անոնց մէջ կը դասաւանդէ 300 ուսուցիչ:

## ԳԵՐԱԶԱՆՅՈՒԹԵԱՆ ՄՐՅԱՆԱԿ՝ ՄԻՆԵՍՈՒԹԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Միացեալ Նահանգներու Մինոսթա նահանգի Սէնթ Փոյ քաղաքին մէջ տեղի ունեցած է ազգութիւններու փառատօն մը, որուն ընթացքին Մինեսոթայի Հայկական Մշակութային Միութիւնը արժանացած է փառատօնի գերագնացութեան մրցանակին: Ըստ Կլեմէնտի մէջ անգլերէնով հրատարակուող «Քայլիֆորնիա Քուրիեր» հայկական շաբաթաթերթին, 1932էն ի վեր Մինեսոթայի միջազգային հաստատութիւնը, որուն հետ կը համագործակցին շուրջ 90 ազգութիւններու ներկայացուցիչներ, այս փառատօնը կը կազմակերպէ տարեկան հերթականութեամբ:

Մինեսոթայի հայութիւնը այս փառատօնի հիմնադիր մասնակիցներէն է եւ 12 անգամ արժանացած է գնահատանքներու: Անկէ գատ մրցանակներ չահած են դանիական, ֆիննական, ռումանական եւ թայուանական գաղութները: Հայկական փոքրաթիւ գաղութը փառատօնին ներկայացած է հայկական աւանդական տօներէն «Վարդավառ»ով, ուր շեշտը դրուած է նաեւ Քրիստոսի պայծառակերպութեան տօնին վրայ:

## ԾԱՆՈՒՅՈՂՆԵՐՈՒ ՌԵԿՎԻԶԻՏՆԵՐՈՒ

«Ազդակ»-ի մէջ ազգային կամ առնչական ծանուցումներ հրատարակել փափաքողներէն կը խնդրուի ծանուցումին բնագիրը ընթերցի գիրով (հաստատութեան պարագային՝ նախընտրաբար պաշտօնական թուղթի վրայ, եւ՝ հաստատուած) ներկայացնել «Ազդակ»-ի ծանուցումներու գրասենակը:

**FUEL CARD**

**IGOL**

**Պենզինի գնման, ինչպէս նաեւ ձեր ինքնաշարժներուն իւղը փոխելու կամ զանոնք լուալու պարագային:**

**Երբ մագուիք պիտի գնէք, գործածեցէք FUEL CARDը՝ հեռաձայնելով 04 / 715111 - 222 - 333 թիւերուն:**

- ▶ MANAR - Տորա
- ▶ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ - Պուրճ Զամուս
- ▶ BASSIL - Տորա, կամուրջի մօտ
- ▶ AKEL եւ BASSIL - Տորա, «Քրետի Լիպան»-ի մօտ
- ▶ SPEED - Զանքաշ, Կալիթի Իթիխտ
- ▶ ՋԱՅՎԱԿԱՆ ԿԱՅԱՐԱՆ - «Ալմազա»
- ▶ MALLAH - Անթիլիս, կաթողիկոսարանի դիմաց
- ▶ MALLAH - Զարեք Ղաուարնէ
- ▶ MALLAH - Պալիմ
- ▶ MALLAH - Ժայ Էլ Տիպի մայրուղի
- ▶ CORAL - Էշրեֆի, Ս. Յակոբ Եկեղեցոյ մօտ
- ▶ SAAD - Մար Միայել
- ▶ SPEED - Նահր, «Փեօօ» ընկերութեան մօտ
- ▶ PHOENICIA - Այնճարի մուտքին
- ▶ MALLAH - Պապատը

# Մշակութային Հե

## ԿՈՂՈՊՈՒՏԻ ՓՈՐՉԻ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ...

ԲԱՍՏԱՎԱՅ ԿԵՐՊԱՐՈՒԵՍԱԳԵՏԵՐ

### ԱՐԵՎ ԷԼԻԲԷԿԵԱՆ



Էլիբեկեան տոհմը առնուազան չորս գեղանկարիչներ պարզեւած է հայ ժողովուրդին: Անոնք բոլորն ալ տարբեր անհատականութիւններ են եւ իրենց գեղագիտական ըմբռնումներով ու արտայայտչաձեւերով ո՛չ կը նմանին իրարու, ո՛չ ալ նոյնիսկ զիրար կը յիշեցնեն: Անոնց կրտսերագոյնը՝ Արեգ Էլիբեկեան ծնած է 1970ին, Երեւան: Մասնագիտական կրթութիւնը կը ստանայ Երեւանի Գեղարուեստաթատերական Բարձրագոյն Ներմարկին մէջ, գոր յաջողութեամբ կ'աւարտէ 1992ին: Քանի մը տարի ետք բնակութիւն կը հաստատէ Քանասա, ուր կ'ապրի եւ կը ստեղծագործէ: Հակառակ փոքր տարիքին, ան բաւական հարուստ կենսագրութիւն ունի արդէն:

Յարգ կազմակերպած է շուրջ տասնեակ մը անհատական ցուցահանդէսներ՝ Մոնրէալի, Տայասի, Պէյրութի, Փարիզի, Անվէրսի եւ Պրիւքսիլի մէջ: Մասնակցած է բազմաթիւ խմբային ցուցահանդէսներու՝ Փարիզի, Նիւ Եորքի, Պոսթըրի, Փրովիտանսի, Տիթրոյիթի, Թորոնթոյի, Լիբանանի եւ Հայաստանի մէջ: Անոր ստեղծագործութիւններէն շատը մնայուն ցուցադրութեան կ'արժանանան՝ Քանասայի, Միացեալ Նահանգներու եւ Ֆրանսայի շարք մը ցուցահանդէսներու մէջ:

Արեգ Էլիբեկեան կը պատկերէ բնականները, քաղաքային տեսարաններ, ծովափներ, ինչպէս նաեւ՝ երբեմն անկենդան բնութիւններ, որոնք բոլորն ալ սեփական վրձնահարուածներու արգասիքն են: Ան առանց տարւելու նորարարական շարժումներով, կը փորձէ գեղեցիկը բացայայտել տպաւորապաշտական եւ կամ յետապաշտապաշտական արտայայտչաձեւերով, որոնք զինք



զասել կու տան փարիզեան դպրոցը վերակենդանացը նողներու շարքին: Ան իր պատկերած բնութիւնը, քաղաքային փողոցներն ու ճարտարապետական կառուցները կը ձեռնարկէ մանրամասնութիւններէ ու կողմնակի աւելորդարանութիւններէ՝ պահելով սակայն այն հակառակ, որ անհրաժեշտ է գեղեցիկին ու գրաւիչը գրաստորելու: Ան յատուկ դիրքորոշում չունի գոյներու եւ կամ երանգներու հանդէպ, այլ «կ'ենթարկէ» զանոնք իր վրձինի «քմայքին», ուրկէ սակայն կը ծնի մէկ կողմէ ներդաշնակութիւնը իրբեւ հակադրամիասնական ամբողջութիւն, եւ միւս կողմէ՝ զգացականութիւնը իրբեւ վրձնահարուածի թրթիռ...:

Արեգ Էլիբեկեանի համար երփնագրելու արհեստագիտութիւնը անհրաժեշտութիւն է արտայայտուելու:

Այս իսկ պատճառով ան մեզի կը ներկայացնէ խնամուած գեղանկարներ, որոնք սակայն ո՛չ խճողուած են եւ ոչ ալ կը ձգտին գարմացնել ակնդիրը: Անոնք պարզապէս կը հիացնեն մեզ իրենց բանաստեղծականութեամբ ու զգացական աշխարհով, ուր յղացքներն ու առնական գրաստորութիւնները կենսական զեր ունին՝ իրբեւ գեղագիտական արտայայտչականութիւն:

Այս բոլորով հանդերձ, սակայն, Արեգ Էլիբեկեանի արուեստին ներքին հոլովոյթը չ'արտայայտուելը պոռթկումներով եւ կամ կտրուկ անցումներով, այլ ան տրամաբանական ընթացքի մը մէջ է, ուրկէ արուեստագէտը կը մեկնի զէպի առաւել հասունացում:

ՍՊՈՒՍԵՆ ՀԵՐԿԵԼԵԱՆ

www.aztagdaily.com

www.hamazkayin.com

Որովհետեւ Ոստանիկ Ադոյեանը Ամերիկա գաղթելէն ետք իր երփնագրած գեղանկարներուն տակ ստորագրած է Արշիլ Կորբի: Որովհետեւ ան որոշ շրջան մը ուզած է թաքցնել իր արմատներն ու ինքնութիւնը, ստարմերու կողմէ ան յաջողաբար համարուած է ռուս, վրացի եւ հրեայ: Այսօր, շնորհիւ Նուրիցա Մաթոսեանի «Պլէք Էյնճըլ» հատորի հրատարակման եւ մանաւանդ շնորհիւ Աթոմ Էկոյեանի բեմադրած «Արարատ» ժապաւենին, վերջնականապէս հաստատուած է Արշիլ Կորբիի հայկականութիւնը: «Արարատ»ը պատճառեղաւ, որ թէ՛ միջազգային, թէ՛ ներազգային առումներով Արշիլ Կորբիի շուրջ հետաքրքրութիւնը աւելի շեշտուի ու գործուի: Ան այդ, հետաքրքրական պիտի ըլլար 23 տարիներ ետք անգամ մը եւս ընթերցել Կարլէն Մուրատեանի ստորեւ տրուած նամակը ուղղուած «Ռիչըրտ Մարթ» հրատարակութեան, որ Արշիլ Կորբին կը համարէր հրեայ գեղանկարիչ:

Ստորեւ ընթերցողին ուշադրութեան կը յանձնենք երկու գրութիւններ՝ հազարավայրկան շառուստմասիրութիւն մը կ'ընենք չէ: Մուրատեանի համար մնայուն հետազոտութեան եւ ուսումնասիրութեան տիպար եղած է Արշիլ Կորբի, որուն կեանքին ու գործերուն նուիրուած իր երկու ստուար հատորներուն առընթերցած արուեստագէտին անհիշական ծանօթներուն հետ ունեցած է բազմաթիւ գրոյցներ, բնախնդիր խմբագրութեամբ լրջաբան մակին պատճէնը մեր երբեմն տասարեակ շախտակիցներէն Մոյսէս Ս. Հերկեյեանին տրամադրած է նամակագիրը ինք՝ Արշիլ Կորբիի գեորդին, կարլէն Մուրատեան:

Ինչպէս պարզ կ'երեւի Ռապրէլ Հիւնսի յօդուածէն, Արշիլ Կորբիի տաղանդը որ ւուր բաւելի կը ըրացայտուի ու կը ճառագայթէ աւելի, հանգամանք մը, որ ըստ երեւոյթի անհանգստացուցած է որոշ հոսանքներ, որոնք ապշեցուցիչ ժպտութեամբ սկսած են ծագուելու, կենցաղով ու արուեստով գտարիւն Ադոյեանը ներկայացնել հրեայ կամ հայ հրեայ:

Կարլէն Մուրատեանի նամակը արդար ընդվզուած մը կը ըլլա՞յր զոր ցերեկով կատարուող կողպուտի այդ բացայայտ փորձը: Արշիլ Կորբիի մասին անփոխարինելի վկայութիւններ կը հանդիսանան հետեւեալ պայմաններուն մէջ դրսեւորուած տպաւորութիւնները: 1945ին, երբ լայն հասարակութեան դեռեւս քիչ ծանօթ Արշիլ Կորբի «Ժիւլիէն Լեւի»ի մէջ իր գործերը կը ներկայացնէր, ակամայ քաջորի մէջ գտնուող գերիրապաշտ Անտրէ Պրըթոն եւ անոր ընկերացող Մաքս մով մը կը ընդհարեն օր ցերեկով կատարուող կողպուտի այդ բացայայտ փորձը:

Լած պատաստները: Նոյնքան կարեւոր է կարլէն Մուրատեանի հետ ունեցած գրոյցին մէջ համաբաւար գեղանկարիչ Ուիլիլմ Տը Քուէնի կի հաստատումը, ըստ որում՝ գերիրապաշտները կը գարմանային, որ այս տարօրինակ վանեցին կանխած էր զիրենք գերիրապաշտ բնագաւառին մէջ, յայտնելով միաժամանակ, թէ ինչպէս նշանաւոր չէր դարձած ան Ամերիկայի մէջ: «Բագին»ի յաջորդ թիւին մէջ պիտի ներկայացնենք Արշիլ Կորբիի տաղանդին պայթիւնին, կեանքին ու արուեստին մասին պատրաստուած աւելի ընդարձակ գրութիւն մը, Մովսէս Ս. Հերկեյեանի ստորագրութեամբ:



Ռիչըրտ Մարթ Հրատ. 200 Մատիսըն պողոտայ, Նիւ Եորք, Ն. Ե. 10016 18 Յունիս, 1980

Յարգելի պարոններ, Արշիլ Կորբի հայ մըն է, ո՛չ թէ հրեայ մը: Եւ իբրեւ իր գարմիկը՝ հարկ կը զգամ բողոքել այն սխալին մասին, թէ ինք «հայ հրեայ» մըն է, ինչպէս տեղ գտած է ձեր տպագրած հատորին մէջ, որուն պատճառով ընտանիքս պողոտեցաւ հեռաձայններու եւ նամակներու հեղձով մը: Մայրս՝ Վարդուշ, անոր քոյրը կ'ըլլայ:

Կ'ակնարկեմ «Ինչպէս ապրեցանք» վաւերագրական պատմութիւնը Ամերիկայի հրեայ գաղթականներուն. 1880էն 1930՝ հատորին, հեղինակուած թիւն՝ Արշիլի Հոյի եւ Քեննէթ Լիպտի, հրատարակուած ձեր կողմէ (Ռիչըրտ Մարթէ գրոտայ - Նիւ Եորք, Ն. Ե. 10016) 1979ին: Էջ 47ի վրայ, Արշիլ Կորբիի մէջ նկարին վերարտադրութեան ներքեւ, տեղ գտած են հետեւեալ բառերը: «Արուեստագէտն ու իր մայրը, գծուած՝ Արշիլ Կորբիի կողմէ (1904-1948): Կորբիին հայ հրեայ մըն էր, որ Ամերիկա գաղ-

թեց 1920ին»: Այդ մեծ պատաստը՝ «Արուեստագէտն ու իր մայրը» կը պատկերացնէ քեռիիս մանկութիւնը իր մօրը հետ, Հայաստանի մէջ: Փաստօրէն, այսպէս կոչուած, «հայ հրեայ» գոյութիւն չունի:

Արշիլ Կորբի, իսկական անունով Ոստանիկ Ադոյեան, գուտ հայ էր՝ իր ընտանիքին երկու պարագաներով: Ադոյեանները իր հօր կողմէ, եւ Մարտիրոսեանները՝ մօր կողմէ: Իրաւամբ ան կը սերէր հայ առաքելական եկեղեցւոյ քահանայներու հին գիւնդին: Պատճառներէն մէկը, որ Առաջին Աշխարհական պատերազմի ընթացքին կատարուած թրջական ջարդերուն իր մայրը, ընտանիքին մեծամասնութիւնը եւ երեք-բաւորը հայ ժողովուրդին (առաջին ցեղասպանութիւնը 20րդ դարու, որ ճամբայ հարեւր 47ի վրայ, Արշիլ Կորբիի մէջ նկարին վերարտադրութեան ներքեւ, տեղ գտած են հետեւեալ բառերը: «Արուեստագէտն ու իր մայրը, գծուած՝ Արշիլ Կորբիի կողմէ (1904-1948): Կորբիին հայ հրեայ մըն էր, որ Ամերիկա գաղ-

թեց 1920ին»: Այդ մեծ պատաստը՝ «Արուեստագէտն ու իր մայրը» կը պատկերացնէ քեռիիս մանկութիւնը իր մօրը հետ, Հայաստանի մէջ: Փաստօրէն, այսպէս կոչուած, «հայ հրեայ» գոյութիւն չունի: Արշիլ Կորբի, իսկական անունով Ոստանիկ Ադոյեան, գուտ հայ էր՝ իր ընտանիքին երկու պարագաներով: Ադոյեանները իր հօր կողմէ, եւ Մարտիրոսեանները՝ մօր կողմէ: Իրաւամբ ան կը սերէր հայ առաքելական եկեղեցւոյ քահանայներու հին գիւնդին: Պատճառներէն մէկը, որ Առաջին Աշխարհական պատերազմի ընթացքին կատարուած թրջական ջարդերուն իր մայրը, ընտանիքին մեծամասնութիւնը եւ երեք-բաւորը հայ ժողովուրդին (առաջին ցեղասպանութիւնը 20րդ դարու, որ ճամբայ հարեւր 47ի վրայ, Արշիլ Կորբիի մէջ նկարին վերարտադրութեան ներքեւ, տեղ գտած են հետեւեալ բառերը: «Արուեստագէտն ու իր մայրը, գծուած՝ Արշիլ Կորբիի կողմէ (1904-1948): Կորբիին հայ հրեայ մըն էր, որ Ամերիկա գաղ-

### ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Ան շատ յառաջադէմ էր, որպէսզի իր ժամանակին հասկցուէր: Ես հաստատ կրնամ ըսել, որ անոր շատ մը նկարները աւելի մեծ են, քան՝ Փիքստոյի, Մաթիսի, Էլ Կրեյնի նկարները:

ՈՒՒԼԻԸՄ ՏԸ ՔՈՒՆԻՆԿ

Արշիլ Կորբի Ադոյեան խորհուրդ տուաւ ինձի, որ ամէնէն առաջ վստահիմ իմ ենթադրական կանգնումը: ... Աւելի ուշ, երեսնական թուականներուն, ես ըմբռնեցի, թէ ան կ'ուզէր վարպետներու կառուցումը պայմանաւորել իր անհատական արտայայտչականութիւնը պահպանելու, սիւստանալով, աւելի եւ աւելի յանձնուիլ իր ցեղային յիշողութիւններուն եւ շարչարուած անգիտակցականին:

ԺԵՔՈՊ ՔԵՆԸՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՆԿԱՐԻՉ

Անոր՝ Արշիլ Կորբիի մօտ այդ բոլորը, այսինքն՝ գերիրապաշտական հակումները, կային նախքան գերիրապաշտներուն ասպարէզ գալը:

ՄԻԼՈՐԵՆ ՌԵՉԵԿԿ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՆԿԱՐԻՉ ԵՒ ԳՐՈՂ

«... Կորբիին նկարած է իր տիեզերքը, ան իր արուեստով ստուերի մէջ ձգեց նոյնիսկ մեծ համբաւ ունեցող նկարիչները, անե՛ր՝ Փոլաքը:

ՈՒՒԼԻԸՄ ՏԸ ՔՈՒՆԻՆԿ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՆԿԱՐԻՉ

Արշիլ Կորբի նախասարգ մըն է, գուցէ շատ հին հայ մը:

ՈՒՒԼԻԸՆ ՆԱՔԵԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՔԱՆԳԱԿԱԳՈՐԾ

Կորբիին Միացեալ Նահանգներու արուեստի պատմութեան մէջ երբեւէ եղած նկարիչներուն ամէնէն մեծն է ու իրարայատուկը:

ԲԱՆԱՍԵՂՈՒ ԱՆՏՐԵ ՊՐԵՏՈՆ

Նորամայր Նախագիծ

ՆՈՒԱԶՄԱԳՈՅՆ ՕՐԵՆՔՆԵՐՈՎ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒՈՂ ԵՐԱԺԻՇՏԸ

ՅԱՌԱՋԱՊԱՏԱԿԱՆ ԵՒ ԵԼԵԿՏՐՈՆԻԿ ՓՈՐՁԱՌԱԿԱՆ ԵՐԱՇՏՏՈՒԹԵԱՆ ԻՏԱԼԱՅԻ ՈՒՄԿՐԱԿԱՆ ԼՈՒՉԻԱՆՈ ՊԵՐԻՈ (ԲԵՅԹԻ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆԻ ԱՍՈՒՍԻՆԸ) ՄԱՐԱՅԱԿ ՄԱՅԻՍ 27Ն: «ՏԸ ՏԵՅԼԻ ԹԵԼԵԿՐԱՖ» ԿԸ ԳՐԵ ԱՆՈՐ ԻՐԱՅԱՏՈՒԿ ՌՃԻՆ ՄԱՍԻՆ

Լուչիանո Պերիո մահացավ 77 տարեկանին: Ան ժամանակակից երաժշտության մասնագետներուն կողմէ կը նկատուէր երաժշտական ամէնէն բնական հակումով եւ նուազագոյն օրէնքներով առաջնորդուող երաժիշտ, որ կը պատանի 1948էն ետք ստեղծագործած սերունդին:

Ան ելեկտրոնիք երաժշտութեան ուսուցիչըն էր եւ խօսքը երաժշտութեան միաձուլելուն նոր միջոցներ կ'որոնէր: Ոգիով կը պատկանէր իտալական երաժշտութեան գաղափարն ու քնարական աւանդին: 20րդ դարու իտալացի երաժիշտ Լուչիի Տալլափիչչոլայի օրինակը ներշնչման աղբիւր էր իրեն համար: Շատերուն նման ան շատ բան կը պարտէր Սթրաւինսքիի ազդեցութեան: Նա եւ խմբավար էր եւ ռուտուշի:

Պերիոյ ներգրուածը 20րդ դարու երաժշտութեան մէջ քրափի քթընկիւղէն կերարկումն էր: Օրինակ, ան 8 ձայներու եւ նուազախումբի համար յօրինած իր «Միմֆոնիա»ին մէջ օգտագործած է տարբեր գրադէտներու, ինչպէս՝ ձէյլմս ծոյսի եւ Մամուէլ Պեքէթի գրութիւնները եւ Մասլիքի «Ներկորդ համառուագ»ին թէթեւ նուագին (սքբո) շրջադիրտ մէջ տեղադրած է դասական եւ վիպերգական գործեր մէջընդմիջ: Ան «Յիւսիս» շրջադիրտ մէջ տեղադրած է դասական եւ վիպերգական գործեր մէջընդմիջ: Ան «Յիւսիս» շրջադիրտ մէջ տեղադրած է դասական եւ վիպերգական գործեր մէջընդմիջ: Ան «Յիւսիս» շրջադիրտ մէջ տեղադրած է դասական եւ վիպերգական գործեր մէջընդմիջ: Ան «Յիւսիս» շրջադիրտ մէջ տեղադրած է դասական եւ վիպերգական գործեր մէջընդմիջ:

Պերիո իր գործերէն շատերը յօրինած է իր առաջին կնիք՝ ամերիկացի մեցո սոփրանո երգչուհի Քէյլի Պէրպլէրեանի համար, որուն ձայնային արտասովոր տարողութիւնն ու ձուլունութիւնը փայլուն կերպով օգտագործած է իր «Վոյսը» գործին մէջ, զոր յօրինած է 1960էն 1961ի միջեւ: Պերիո առանց որեւէ գրութեան օգտագործելու՝ Պէրպլէրեանի երգիչ տուած է, յանձնարարելով արտասանել անկախ բառեր, որոնց մէջ կար միայն մէկ յստակ բառ՝ փարոլ: Ան արդիւնքը միաձուլած է ելեկտրոնիք ձայներու: Իտալական ձայնասփռու, որուն համար յօրինած էր «Վոյսը» գործը, արգիլած է անոր ձայնասփռումը:

Լուչիանո Պերիո ծնած է Օնեկիա (Լիկորիա), 10 Հոկտեմբեր 1925ին: Անոր մեծ հայրն ու հայրը երգեհոն կը նուագէին եւ երաժշտութիւն կը յօրինէին Օնեկիոյ մէջ: Ան յաճախած է Միլանի երաժշտականը եւ աշակերտած է Փիցցիթիի:

Պերիո 1944ին զինուորագրուած է իտալական բանակին մէջ: Զինուորական ծառայութեան առաջին օրը իրեն յանձնուած է զէնք մը, զոր փորձելու ընթացքին սխալմամբ կրակած է վիրահարուելով առ ձեռքը: Այնուհետեւ 3 ամիս անցուցած է զինուորական հիւանդանոցի մը մէջ եւ զինուորական ծառայութենէն զերծ մնալու թուղթ մը կեղծելով՝ խոյս տուած է զէպի Բոմո, ուր միացած է հայրուկային խումբերու:

Պատերազմէն ետք, 1945ին, Պերիո սկսած է յաճախել Միլանի երաժշտանոցը: Կերտնացած է երաժշտական յօրինումի վրայ, որովհետեւ վիրահարուելու պատճառով պիտի չկարենար ասպարէզ մը կերտել իրեն դաշնային զոյնը: Անոր հրապարակաւ կատարուած առաջին գործը դաշնային սուիք մըն էր, զոր ան յօրինած էր 1947ին: Պերիո իր ապրուստը կ'ապահովէր ընկերակցելով երգիչներու եւ խմբավարութեան պաշտօններ ընդունելով փոքր օփերայներու մէջ: 1950ին ան ընկերակցած է նաեւ Քէյլի Պէրպլէրեանի, որ կրթնայատու կը փնտռէր Միլանի մէջ ռուսներու համար: Քանի մը ամիս ետք անոնք ամուսնացան:

Պերիո առաջին անգամ Միացեալ Նահանգներ այցելած է իր մեղրալուսնին առիթով, ուր Նիւ

«Լուչիանո Պերիո Բ. Աշխարհամարտէն ետք ստեղծագործած լուրջ երաժիշտներուն մօտ կը յօրինէր այնպիսի երաժիշտութիւն մը, որ էպպէս կ'արտացոլացնէր մարդկային կարեկցանքի յատկանշիչներ: Այս պատճառով ան բազմաթիւ հետադարձ ունեցաւ իր բնագաւառին մէջ եւ 1950ական տարիներէն մինչեւ այսօր կը մնար իտալական երաժշտութեան կեդրոնը...: Ան կը յուսար միաձուլել ժողովրդային եւ գեղարուեստական երաժշտութիւնը, «երաժշտական հնադարեան ու ժողովրդային ստեղծագործութեան միջեւ ստեղծելու համար իրական, ըմբռնելի եւ հասկնալի շարունակութիւն մը, որ մօտ ըլլար առերայ կենսոյն եւ մեր երաժշտութեան, ինչպէս ըսած է ան: Նպատակս ժողովրդային երգի մը հարագատութիւնը պահելը չէ: Իմ յօրինած տարբերակներս մեկնաբանութիւններ են»:

«ՏԻ ԻՆՏԻՓԵՆՏԸՆԹ»

Երգի մէջ լսած է Լուչիանի եւ Ուեսթլեյքի ելեկտրոնիք յօրինումները: 1953ին յօրինած է իր ելեկտրոնիք «Մայմուկը»ը՝ իտալական պատկերասփիւղի եւ ձայնասփիւղի «Աւ-էյ-Այ-» ցանցին կողմէ պատաստուած ժապաւէնի մը համար:

«Աւ-էյ-Այ-» Պերիոն հրահարած է ելեկտրոնիք սքիւտիդի մը ծրագիրը մշակելու: Ան տարբեր երաժիշտներու հետ խորհրդակցելէ ետք, 1955ին Պրուսո Մատերնալի հետ հիմնած է Միլանի ելեկտրոնիք երաժշտութեան սքիւտիդ: Անոնք իրենց առաջին ելեկտրոնիք երաժշտութեան համերգը տուած են 1956ի Մայիսին:

Պերիո հրահարած է օտար երաժիշտներ, ինչպէս՝ Ճոն Քէյճ, որպէսզի աշխատին «Աւ-էյ-Այ-»ի հետ: 1956էն 1959 հրատարակած է ելեկտրոնիք երաժշտութեան պարբերաթերթ մը՝ «Ինքնօրնի Միլեդիքալի»: Այս շրջանին ան յայտնաբերած է ելեկտրոնիք ձայներ մշակողները եւ անոնց իւրապատուկ որակ մը տալու նոր միջոցներ:

Սքիւտի, աւագսքիւտի (քարինէթ), տաւիդի, փոքր ջութակի, թաւոնի կնիքի եւ ձայներիգի համադրութեամբ «Տիֆրոնսը» գործը այնքան յաջող կերպով կը միաձուլէր ելեկտրոնիք երաժշտութիւնն ու աւանդական գործիքները, որ Պերիո գուտ ելեկտրոնիք երաժշտութենէ բաղկացած իր վերջին գործը՝ «Մոմենթի» յօրինեց 1960ին:

Պերիո 1960ին Քէյլի Պէրպլէրեանի համար յօրինած է «Մըբըրլ» գործը: Անիկ կ'ընդգրկէր երեք բանաստեղծութիւններ, զորս երգչուհին պիտի երգէր յաճախ միայն «ի» հնչիւնն արտաբերուեց: Այս գործին մէջ իմաստային բառերը կը միաձուլուէին հնչիւնային ձայներու, տաւիդի եւ հարուածային երկու գործիքներու հետ՝ ստեղծելով ձայնային նոր, զարմանահրաշ բարդ աշխարհ մը: 1962ին, երբ ան կը դասաւանդէր Փարիզի մէջ, հրահարուեցաւ Քալիֆորնիա՝ դասաւանդելու համար Օքլեյնտի Միլրֆոլտին մէջ:

Պերիո 1963ին վերջնականապէս հաստատուեցաւ Միացեալ Նահանգներ, ուր 1965ին ամուսնացաւ հոգեբանութեան ուսանող Սիւզըն Օյամայի հետ, ամուսնալուծուելէ ետք Քէյլի Պէրպլէրեանէն: Սակայն երաժշտական կապը պահուեցաւ երկուքին միջեւ: 1965ին Պերիո «Շոք սոնկը» շարքը յօրինեց Քէյլիի համար եւ «Սե-



Ջոն Կեյթ Թրայն: Պէրպլէրեան մահացաւ 1983ին:

Նիւ Երոքի «Ճիւլիբըտ» երաժշտական դպրոցին մէջ դասաւանդելու շրջանին Պերիո հիմնած է «Ճիւլիբըտ անսամբլը», որ պիտի մասնագիտանար ժամանակակից երաժշտութեան մէջ: 1965ին Տանթի ծննդեան 700ամեակին առիթով ան յօրինած է իր գլխաւոր գործերէն «Լապորին-թուս թիւ 2»ը, որ արժանացած է «Իթալիա» մրցանակին: Այս գործը հիմնուած էր Սանկուս-նէթիի մէկ բանաստեղծութեան, Աստուածաշունչէն հաստածներու եւ այլ գրութիւններու վրայ, իսկ երաժշտութիւնը կը պարունակէ ազնաւորութիւններ՝ Մոնթեվերտիի, Սթրաւինսքիի եւ այլ երաժիշտներու:

Մարթին Լուտեր Քինկի սպանութիւնը 1967ին ներշնչման աղբիւրն էր Պերիոյի «Օ Քինկ» գործին, զոր ան հետագային կցած է իր «Միմֆոնիա»ին: «Օ Մարթին Լուտեր Քինկ»ի բառերը աստիճանաբար կը կազմուէին հնչիւնային տարբերով եւ մարդկութեամբ կ'արտասանուէին միայն վերջաձուլութեամբ:

Ամերիկայի մէջ 1969էն 1970ի միջեւ Պերիոյի յօրինած յատկանշական գործերէն է նաեւ «Օփերա», որ երաժշտախառն թատրոնի փորձառական մեծ մըն է: Սանթա Թէյօի մէջ անոր կատարուած խառնուրդով յօրինած «Օրֆէո» օփերային բառերուն, «Մոնթեվերտիի խորտակումին եւ Նիւ Երոքի մէջ բեմադրուած թատերախաղի մը վրայ:

Պերիո «Ճիւլիբըտ» դպրոցի իր պաշտօնէն հրաժարեց 1971ին: Ան ամուսնալուծուեցաւ նաեւ իր երկրորդ կնիքին: Ամերիկայի մէջ ան ապրած էր բազմազգաղ կեանք մը, եւ անոր բնակավայրը եղած էին պանդուկները: 1972ին ան կալուած մը դնեց Սիեննայի մօտ եւ որթատունկերու պտղութեան ծառեր տնկեց: Երեք տարի ետք ստեղծուեցաւ հոն եւ 1977ին ամուսնացաւ խորայնացի երաժշտագետ թալիա Փեքըրի հետ: Հակառակ իր գեղջկական արմատներուն, Պերիո մշակ չդարձաւ: Ան ընդունեց Պուլշէրի հրահարը՝ վարելու փարիզի մէջ անոր ելեկտրոնիք երաժշտութեան սքիւտիդին ղեկավարութիւնը:

ԴԱՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ՝ ԵՐԵՐ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՄԻՆՆԵՐՈՎ

ՇԱՄԱՏԱՑԻ ՎՐԱՅ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԽԱԲԱՆԵՐ ԱՌԹՈՂ ԹԱՆԳԱՐԱՆՆԵՐ ԻՐԵՆՑ ՏԵՂԸ ՊԻՏԻ ԶԻՋԻՆ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԽԱԲԱՆԵՐ ԱՌԹՈՂ ԳԵՐԱՆԿԱՐՆԵՐՈՒ, ՈՐՈՆՑ ՍԵՋ ԿԱՐԵԼԻ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ «ՊՏՏԻԼ»: «ՊԻ. ՊԻ. ՍԻ.» ԿԸ ՄԱՆԱՄԱՆԵ:

Գիտնականներ ստեղծած են իրականութեան խաբանքը առթող աշխարհ մը, որ առիթ կու տայ մարդոց՝ քայլելու առաքելներուն եւ նոյնիսկ Երեսնամեայ կողբին:

«Մաթրոսֆիթ» ընկերութեան կողմէ կատարելագործուած արհեստագիտութիւն մը եզակի հաստատութիւն մը կ'ընձեռէ հին վարպետներու աշխարհին, առիթ տալով, որ մարդիկ իրողապէս հետազօտեն գեղանկարի մը իւրաքանչիւր բաժինը, ինչպէս՝ Փիեթրո Տելլա Ֆրանչեսքայի «Քրիստոսի ձաղկումը» գեղանկարը: «Մաթրոսֆիթ»ի բրիտանական մասնաճիւղին մէջ (Քէյմպրիճ) ուսումնասիրողներ կատարելագործած են արհեստագիտութիւն մը, որ նոր գիտնականներին ցոյց կու տայ արհեստագիտ. կամ անոր տարբեր մասերը, առիթ տալով, որ արուեստի պատմաբաններ վերլուծեն իրերու ձեւն ու համապատկութիւնները:

Այս արհեստագիտութիւնը նաեւ կրնայ գեղանկար մը վերականգնել երեք ուղղութիւններով (երկարութիւն, լայնք, խորք): «Կը զգաս, թէ գեղանկարին մէջ ներկայ են եւ կրնաս նոյնիսկ ինքզինքդ գտնել՝ Քրիստոսի կողբին» կը բացատրէ ծրագիրին հեղինակներէն Անթոնիո Քրիմինիսի: Կ'անկալուի, որ նկարչական բնագաւառին մէջ կատարելագործուած այս նոր արհեստագիտութիւնը աւելի իրարու մօտեցնէ արուեստի եւ երաժշտութեան գիտութեան աշխարհը: Անիկ արդէն սուր բանավեճեր ստեղծած է արուեստի պատմաբաններու միջեւ: Վերածնունդի վարպետներ որքանո՞վ կ'ապաւինին արհեստագիտութեան, ինչպէս՝ հայերին:



Այսուհետեւ կարելի է դեգերիլ Փիեթր Տելլա Ֆրանչեսքայի «Քրիստոսի ձաղկումը» գեղանկարին մէջ:

Ու գործածութեան, իրենց գեղանկարներուն հեռանկարները ստեղծելու համար: Նման վեճեր կարելի պիտի ըլլայ լուծել նորաստեղծ արհեստագիտութեան ընձեռած վերլուծումներուն միջոցով: Նորաստեղծ արհեստագիտութիւնը նաեւ կրնայ չլքել թանկարաններու նկատմամբ մարդոց կարծիքները՝ ընձեռելով իրականութեան խաբանքը առիթ տալով մարդկային արուեստի փակուած պիտի չլլայ ան պատմագիտութիւնը, որ արուեստին գործեր ամփոփուած են: «Համացանցի վրայ թանկարան մը առիթ կու տայ պատմելու իր միջանցքներուն մէջ՝ կ'ըսէ Քրիմինիսի: Սակայն քիչ մը ձանձրացուցիչ կը նկատենք ասիկա: Որքան աւելի լաւ է պտտիլ ինքնին գեղանկարի մը մէջ»:

ՄԵԾ ԱՐՈՒԵՍԱԳԷՏՆԵՐ ԿԱՐՃԱՏԵՍ ԷՒՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ՍԸ ՇԱՄԱՅՆ, ՏՊԱՌՈՐՊԱՇՏ ԳԵՐԱՆԿԱՐՈՒԹԵԱՆ ՈՃԸ ԿՐԱՅ ԾՆՈՒՆԴ ԱՌԱՋ ԸԼԼԱՄ ԳԵՐԱՆԿԱՐԻՉՆԵՐՈՒ ՏԵՍՈՐԱԿԱՆ ԴՊՈՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԵՆ: «ՊԻ. ՊԻ. ՍԻ.» ԿԸ ԳՐԵ:

Տպաւորապաշտ գեղանկարիչներու մեծագոյն գործերէն ոմանք իրագործուած կրնան ըլլալ անոնց տկար տեսողութեան շնորհիւ, կ'ըսեն գիտնականները:

Մոնէի, Ռենուարի եւ Տեկալի նման գեղանկարիչներ կը տառապէին կարճատեսութենէ, ինչ որ իր ազդեցութիւնը կրնայ գործած ըլլալ անոնց գեղանկարչական ոճին վրայ, կ'ըսէ նոր ուսումնասիրութիւն մը: Աւստրալիացի ղրաբան Նոէլ Տանի համաձայն, կարճատես արուեստագէտներ, որոնք աշխարհը նոյն ձեւով կը տեսնէին, հաւանաբար «դիպուածով մէկտեղուած են»:

«Տէյլի Սէյլ», որ կ'անդրադառնայ Տանի ուսումնասիրութեան, կը մէջբերէ անոր կարծիքը: «Այս արուեստագէտները քիչ մը ազօտ կը տեսնէին ամէն ինչ, եւ ձեւով մը տպաւորապաշտ ոճը յայտէս ծնունդ առած է»:

Տանի յայտնաբերումները տեղեկագործած են «Ճընըլ ասֆ ֆիլիթըլ Նիւրուսայնս» թերթին մէջ: Ան կ'ըսէ, թէ գեղանկարիչներուն տեսողական դժուարութիւնները նաեւ կրնան բացատրել, թէ անոնք ինչո՞ւ հակամէտ էին յաճախ գործածելու յատուկ գոյներ, ինչպէս՝ կարմիրը:

Սեզան, Փիքասօ, Մաթիս եւ Ռոտէն տպաւորապաշտ այն արուեստագէտներն են, որոնք կարճատեսութենէ կը տառապէին:

Տան կ'ըսէ, թէ այս արուեստագէտներուն կարճատեսութիւնը կրնայ բացատրել անոնց գեղանկարիչներուն մեղմ գիծերը, մանրամասնութիւններու բացակայութիւնը եւ վառ գոյներու գործածուած թանկութիւնը:

«Կարճատես անձեր կը տեսնեն իրենց մօտ գտնուող իրերը, ինչպէս՝ պատատու, սակայն հե-



Որնուար կարճատես էր...

ռուն գտնուող կառոյցները ազօտ կը մնան անոնց տեսողատիւն մէջ, - կ'ըսէ Տանի: Կարճատեսութեան մէկ այլ հետեւանքն է կարմիր շեշտուած գործածութիւնը, որովհետեւ կարճատեսներուն աչքը նուազ կրնայ կեդրոնանալ տեսողական լուսատարիներին կապտոյ ծալաւոր սին վրայ, ինչ որ պատճառ կը դառնայ, որ անոնք կարմիրը աւելի յստակ տեսնեն, քան կապտոյնը:

Տանի համաձայն, վաւերական որոշ արձանագրութիւններ ցոյց կու տան, թէ Սեզան եւ Ռենուար մերժած են ակնոց գործածել: Տանի ուսումնասիրութիւնը նաեւ ցոյց կու տայ, թէ ակնաբողբ (քաթաքաթք) կրնայ ազդեցութիւն գործել արուեստագէտներու գոյնի ընտրութեան վրայ:

Պատրաստեց՝ Լ. ԿԻՒՈՅԱՆ-ՍՐԱՊԵԱՆ





